

ส่วนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปจังหวัดระยอง

ข้อมูลทั่วไปจังหวัดระยอง

1.1 ประวัติความเป็นมา

ระยองเริ่มปรากฏชื่อในพงศาวดาร เมื่อ ปี พ.ศ.2113 ในรัชสมัยของสมเด็จพระมหาธรรมราชาแห่งกรุงศรีอยุธยา โดยมีประวัติดั้งเดิมตามข้อสันนิษฐานว่า น่าจะก่อตั้งเมืองขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 1500 ยุคที่ขอมมีอนุภาพเฟื่องฟูแถบดินแดนสุวรรณภูมิ นักโบราณคดีได้สันนิษฐานจากหลักฐานที่พบ คือ ซากศิลาแลงคูค่ายที่ยังหลงเหลืออยู่ในเขตอำเภอบ้านค่าย อันเป็นศิลปะการก่อสร้างแบบขอม โดยในสมัยโบราณระยองมีชนพื้นเมือง คือชาวชองซึ่งเป็นเผ่าที่อาศัยอยู่กระจายโดยทั่วไปในภาคตะวันออก โดยในประวัติศาสตร์ตอนหนึ่งได้กล่าวถึงเมืองระยองในปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา ระหว่างที่กรุงศรีอยุธยาใกล้จะเสียแก่พม่าเป็นครั้งที่ 2 ในสมัยพระเจ้าเอกทัศ ในเดือนยี่ ปี พ.ศ.2309 พระยาวชิรปราการหรือพระยาตากพร้อมไพร่พลประมาณ 500 คน ได้ตีฝ่าวงล้อมทัพพม่า มุ่งสู่ตะวันออกมาหยุดพักไพร่พลที่เมืองระยอง และได้ปราบปรามคณะกรมการเมืองที่แข็งข้อยึดเมืองระยองได้ จากความสามารถครั้งนั้นเหล่าทหารจึงยกย่องให้เป็น "เจ้าตากสิน" ก่อนเดินทางไปยังเมืองจันทบุรี เพื่อยึดที่ดินในการกอบกู้อิสรภาพคืนจากพม่าได้ในปี พ.ศ.2113

1.2 ตราประจำจังหวัดระยอง

เกาะในภาพ คือ เกาะเสม็ด ซึ่งอยู่นอกฝั่งของ ตำบลเพ อำเภอมืองระยอง จังหวัดระยอง เป็นเกาะที่มีมะพร้าวมาก และหาดทรายขาวสะอาดเหมือนน้ำตาลทราย
พลับพลาในภาพ คือ พลับพลาที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าให้สร้างไว้เป็นที่ประทับระหว่างเสด็จประพาสเกาะนี้ บนเกาะเสม็ดมีกระโจมไฟ
สำหรับเป็นที่หมายของการเดินเรือชายฝั่ง เกาะนี้จึงเป็นสัญลักษณ์สำคัญส่วนหนึ่งของจังหวัด
จังหวัดระยองใช้อักษรย่อว่า " รย "

1.3 คำขวัญประจำจังหวัด

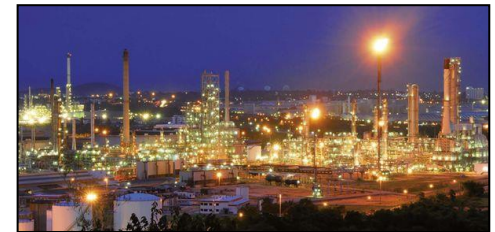
“ผลไม้รสล้ำ อุตสาหกรรมก้าวหน้า น้ำปลารสเด็ด เกาะเสม็ดสวยหรู สุนทรภู่กวีเอก”

ที่มาของคำขวัญจังหวัดระยอง

ผลไม้รสล้ำ ระยอง ได้ชื่อว่าเป็นเมืองที่ล้นหลามไปด้วยผลไม้มานานานชนิด อาทิเช่น ทุเรียน เงาะ สับปะรด มังคุด สละ มะม่วง กล้วย ลองกอง และบางชนิดได้ชื่อว่ามีรสชาติดีหรืออร่อยที่สุดในโลก ซึ่งได้แก่ ทุเรียน สับปะรด โดยเฉพาะมังคุดซึ่งถือเป็น “Queen of Fruit” .

อุตสาหกรรมก้าวหน้า จังหวัดระยองถูกกำหนดให้เป็นเขตอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี 2524 เป็นโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (Eastern Seaboard) ซึ่งเรียกว่า ยุคโชติช่วงชัชวาล จากการพบก๊าซในอ่าวไทย โดยเริ่มต้นจากการสร้างนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรก เพื่อเป็นฐานการผลิตก๊าซธรรมชาติและผลิตภัณฑ์เกี่ยวเนื่อง และเป็นประตูทางออกสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการนี้รัฐบาลได้จัดเตรียมความพร้อมทางด้านต่างๆ เช่น ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไว้อย่างสมบูรณ์ และกำหนดพื้นที่บริเวณตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง เป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ส่งผลให้จังหวัดระยองกลายเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสูงในส่วนของการลงทุนด้านอุตสาหกรรม มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วเรื่อยมา ขณะนี้จังหวัดระยองมีโรงงานมากกว่า 2,000 โรงงาน โดยกระจายในอำเภอเมืองมากที่สุด ก่อให้เกิดการจ้างงานและมีการลงทุนอย่างต่อเนื่อง

น้ำปลารสเด็ด ที่สุดของน้ำปลาอยู่ที่จังหวัดระยอง กล่าวคือ มีโรงงานน้ำปลามากที่สุดในประเทศ โดยมีถึง 26 โรงงาน จาก ทั้งหมด 35 โรงงานทั่วประเทศ เงินลงทุน 52.88 ล้านบาท มีคนงานประมาณ 200 คน นอกจากนั้นยังมีการผลิตน้ำปลาแบบ อุตสาหกรรมในครัวเรือนกระจายกันอยู่ทั่วไป ที่สำคัญน้ำปลาที่ผลิตยังมีรสชาติ แห้งความอร่อยเป็นรสสัมผัสกับคำขวัญว่า " น้ำปลารสเด็ด " อย่างแท้จริง

เกาะเสม็ดสวยหรู เกาะเสม็ด หรือ เกาะแก้วพิสดาร เพชรเม็ดงามของจังหวัดระยอง ตั้งอยู่ที่หมู่ 4 ตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง รวมพื้นที่ประมาณ 4.5 ไร่ ห่างจากฝั่งบ้านเพ ประมาณ 6.5 กิโลเมตร เป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีหาดทรายสวยงามตามธรรมชาติ มีป่าไม้ และภูเขา ที่ธรรมชาติสร้างขึ้นแบบผสมผสานกลมกลืน ในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวขึ้นไปเยือนกว่า 400,000 คน

สุนทรภู่กวีเอก สุนทรภู่ เป็นรัตนกวีสี่แผ่นดินในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ถึง 4 มีผลงานไว้มากมาย สร้างความรุ่งเรืองให้แก่ วรรณกรรมของไทย ต่อมาองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้ประกาศยกย่องสุนทรภู่ ให้เป็นกวีเอกของโลก โดยจังหวัดระยองได้จัดสร้างอนุสาวรีย์สุนทรภู่ไว้ที่ ตำบลกร่ำ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง และได้จัดงาน "วันสุนทรภู่" ขึ้น เป็นประจำทุกวันที่ 26 มิถุนายนของทุกปี เพื่อรำลึกถึงท่านสุนทรภู่กวีเอกของโลก

1.4 สีประจำจังหวัด

สีแดง

หมายถึง สีนกยูง ที่พระเจ้าตากได้กอบกู้ประเทศชาติ พักกองทัพที่ใต้ต้นสะตือ วัดลุ่ม จังหวัดระยอง

สีเหลือง

หมายถึง สีรักชาติ

สีน้ำเงิน

หมายถึง สีแห่งความสดใส สีแห่งความเย็น เป็นสีของน้ำทะเล ซึ่งจังหวัดระยองมีทางติดทะเลยาวไกลถึง 100 กิโลเมตร

1.5 ต้นไม้ประจำจังหวัด

ต้นประดู่

ชื่อวิทยาศาสตร์ Pterocarpus macrocarpus

1.6 ดอกไม้ประจำจังหวัด

ดอกประดู่

1.7 ต้นไม้พระราชทานประจำจังหวัด

ต้นกระทิงหรือสารภีทะเล (Calophyllum inophyllum)

1.8 อาณาเขตติดต่อ

จังหวัดระยอง ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย มีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 100 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 3,552 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,220,000 ไร่ ตั้งอยู่ในภาคตะวันออก ของประเทศไทยระหว่างเส้นรุ้งที่ 12-13 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101-102 องศาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 179 กิโลเมตร เป็นแหล่งอาหารทะเล และผลไม้มาช้านานาชนิดเป็นเมืองอุตสาหกรรม และเป็นที่ตั้งของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเป็นเมืองท่องเที่ยว ชายทะเลที่สำคัญ แบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง อำเภอบ้านค่าย อำเภอบ้านฉาง อำเภอปลวกแดง อำเภอวังจันทร์ อำเภอเขาชะเมา และอำเภอนิคมพัฒนา

ทิศเหนือ	ติดต่อเขตอำเภอนองใหญ่ อำเภอบ่อทอง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับทะเลอ่าวไทย มีพื้นที่ชายฝั่งยาวมากกว่า 100 กิโลเมตร
ทิศตะวันออก	ติดต่อเขตอำเภอแก่งหางแมว อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อเขตอำเภอสัตหีบ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

1.9 ลักษณะการแบ่งหน่วยการปกครอง

จังหวัดระยอง แบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ ประกอบด้วย 58 ตำบล เทศบาลระดับต่างๆ จำนวน 30 เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 37 แห่ง ประชากรปี 2566 รวม 759,386 คน และจำนวนครัวเรือน 541,063 ครัวเรือน ดังตารางที่ 1.1

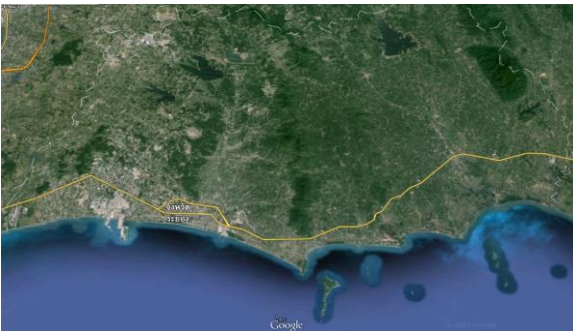
ตารางที่ 1.1 การแบ่งการปกครอง จำนวนประชากร และครัวเรือนจังหวัดระยองปี 2566

ที่	อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ทาง จังหวัด (กม.)	จำนวน ตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	เทศบาล (แห่ง)			อบต. (แห่ง)	ประชากร			ครัวเรือน
						นคร	เมือง	ตำบล		ชาย	หญิง	รวม	
1	เมืองระยอง (Mueang Rayong)	514,547.00	12	15	84	1	1	6	7	141,612	148,014	289,626	202,687
2	บ้านฉาง (Ban Chang)	238,372.00	15	3	20	-	1	3	1	38,706	39,460	78,166	67,887
3	แกลง (Klaeng)	788,463.00	59	15	147	-	-	8	9	62,550	67,602	130,152	38,917
4	วังจันทร์ (Wang Chan)	395,249.00	84	4	29	-	-	1	4	12,946	13,035	25,981	109,946
5	บ้านค่าย (Ban Khai)	489,075.00	20	7	66	-	-	3	5	34,822	36,737	71,559	47,733
6	ปลวกแดง (Pluak Daeng)	618,341.00	45	6	34	-	-	2	6	41,061	40,217	81,278	13,780
7	เขาชะเมา (Bo Phloi)	269,950.00	86	4	29	-	-	1	3	11,751	11,915	23,666	11,301
8	นิคมพัฒนา (Nikhom Phattana)	238,000.00	20	4	30	-	-	3	2	29,543	29,543	58,958	48,812
รวม		3,551,997.00		58	439	1	2	27	37	386,523	386,523	759,386	541,063

ที่มา : ปกครองจังหวัดระยอง (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565)
หมายเหตุ : จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือนเป็นยอดรวมของอำเภอกับเทศบาลในแต่ละพื้นที่

1.10 ลักษณะภูมิประเทศ

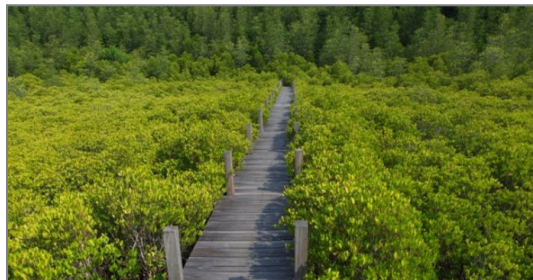
เป็นที่ราบชายฝั่งที่เกิดจากการทับถมของตะกอนบริเวณแอ่งลุ่มน้ำระยองและที่ราบสลับเนินเขาและภูเขา มีลักษณะเป็นลอน ลูกคลื่นสูงต่ำสลับกันไปรวมกับพื้นที่ทิวเขา 2 แนว คือ ทิวเขาชะเมา ทางทิศตะวันออก ซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเล 1,035 เมตร และทิวเขาที่อยู่ประมาณกึ่งกลางของตัวจังหวัด เป็นแนวยาวจากอำเภอเมืองขึ้นไปทางเหนือจนสุดเขตจังหวัด เป็นเนินเขาที่เตี้ยกว่า คือ เขาขุนอิน เขาจอมแห เขางวงช้าง ในเขตอำเภอบ้านค่าย และเขาท่าฉุด เขายายดา เขาตะเภาคว่ำ ในเขตอำเภอเมืองระยอง แบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ ได้แก่

- 1) หาดทรายและสันทราย เป็นแนวยาวตามแนวชายฝั่งตะวันออก-ตะวันตก ประมาณ 100 กิโลเมตร มีความสูงประมาณ 3 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ความลาดชันต่ำและค่อยๆ สูงขึ้นในแนวเหนือ-ใต้ แนวชายหาดเริ่มตั้งแต่อำเภอบ้านฉางไปสิ้นสุดที่อำเภอแกลง
- 2) ที่ลุ่มต่ำและที่ราบเรียบ บริเวณทิศใต้ถัดจากแนวสันทรายมาทางทิศเหนือเป็นหย่อมๆ ตามแนวทิศตะวันออก-ตะวันตก โดยเฉพาะบริเวณปากแม่น้ำระยองมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มต่ำ น้ำทะเลท่วมถึง มีน้ำแช่ขังเกือบตลอดปี ส่วนที่ราบเรียบตามแนวใกล้ลำน้ำหรือพื้นที่ที่ต่อเนื่องจากที่ลุ่มต่ำซึ่งอยู่ไม่ไกลจากทะเล
- 3) ลูกคลื่นลอนลาดและลูกคลื่นลอน มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาด ลูกคลื่นลอนชันและเนินเขาเป็นส่วนใหญ่ พบในพื้นที่ซึ่งอยู่เหนือขึ้นไปจากที่ราบเรียบและที่ลุ่มต่ำ มีความลาดชันประมาณร้อยละ 3-16 ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่เหลื่อมค้ำจากการกัดกร่อน
- 4) บริเวณที่เป็นเนินเขาและที่ลาดเชิงเขา มีลักษณะเป็นเนินเขาลูกเล็กๆ ติดต่อกันไปหรือเป็นที่ลาดเชิงเขา มีความลาดชันตั้งแต่ร้อยละ 16-35 สภาพพื้นที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง มีทั้งที่เป็นพื้นผิวที่เหลื่อมจากการกัดกร่อนและพื้นที่ดินดินดานเชิงเขา
- 5) ที่สูงชันและมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 และมีระดับความสูงจากพื้นที่บริเวณรอบๆ ตั้งแต่ 150 เมตรขึ้นไป ส่วนมากพบบริเวณตอนกลางของจังหวัด

1.11 ป่าไม้

จังหวัดระยองมีเนื้อที่ตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ และ พ.ร.ฎ. กำหนดเขตอุทยานแห่งชาติจำนวน 198.84 ตารางกิโลเมตร หรือ 124,275 ไร่ จากข้อมูลล่าสุดพบว่า พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัด เหลือประมาณ 313.21 ตารางกิโลเมตร หรือ 195,760 ไร่ ร้อยละ 9 ของพื้นที่จังหวัดมีป่าสงวนแห่งชาติ 9 แห่ง เนื้อที่ 821.99 ตารางกิโลเมตร หรือ 349,013.39 ไร่ มีอุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด พื้นที่ 81,875 ไร่ และ อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง พื้นที่ 42,400 ไร่ มีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน พื้นที่ 32,875 ไร่ สวนรุกขชาติ 2 แห่ง คือ สวนรุกขชาติเพ และ สวนรุกขชาติหนองสนม โดยป่าส่วนใหญ่ เป็นป่าดิบแล้งนอกจากนี้ยังมีป่าชายเลน ป่าเบญจพรรณและป่าละเมาะ การวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อที่ป่าไม้ของกรมป่าไม้ พบว่าเนื้อที่ป่าไม้ของจังหวัดระยองลดลง เนื่องจากเนื้อที่ป่าที่เหลืออยู่ในเขตอนุรักษ์และภูเขาสูงชันไม่เหมาะกับการทำเกษตร รวมทั้งการปฏิบัติงานป้องกันรักษาป่าอย่างเข้มแข็งของเจ้าหน้าที่ สภาพปัญหาป่าไม้ของจังหวัดระยองบางส่วนไม่ได้ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ เนื่องจากอยู่ในเขตนิคมสร้างตนเอง สหกรณ์นิคมและพื้นที่เขาเล็กๆ น้อยๆ

ตารางที่ 1.2 ข้อมูลพื้นที่ป่าไม้-ป่าสงวนจังหวัดระยอง

ข้อมูลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ลำดับที่	ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	พื้นที่ป่า (ไร่)	พื้นที่มอบให้ ส.ป.ก. (ไร่)	พื้นที่ส่งคืน กรมป่าไม้ (ไร่)	คงเหลือพื้นที่ ส.ป.ก. (ไร่)	คงเหลือพื้นที่ป่า สงวนแห่งชาติ (ไร่)
1	ป่าคลองระเวียงและป่าเขาสมเส็ด	137,500.00	122,259.12	11,080.00	111,179.12	26,320.89
2	ป่าบ้านนาและป่าทุ่งควายกิน	313,500.00	28,975.00	5,955.00	23,020.00	290,480.00
3	ป่ากะเจ็ด ป่าเพ และป่าเกล่ง	28,937.00	2,156.25	1,039.00	1,117.25	27,819.75
4	ป่าภูเขาหินตั้ง	5,700.00	1,631.25	324.00	1,307.25	4,392.75
5	ป่าเขาห้วยมะหาด ป่าเขานั่งยอง และป่า	-	-	-	-	-
6	เขาครอก	-	-	-	-	-
7	ป่าหนองสนม	-	-	-	-	-
8	ป่าบ้านเพ	-	-	-	-	-
9	ป่าเลนประแสร์ และป่าพังราด	-	-	-	-	-
รวม		485,637.00	155,021.62	18,398.00	136,623.62	349,013.39

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดระยอง

ตารางที่ 1.3 ข้อมูลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายในท้องที่จังหวัดระยอง

ข้อมูลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายในท้องที่จังหวัดระยอง

ลำดับที่	ชื่อ	พื้นที่ (ตร.กม./ไร่)	หมายเหตุ
1	อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด	131.00/81,875	พื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายลำดับที่ 2,3 ทับซ้อน อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าบ้านและป่าทุ่งควายกิน
2	อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง	67.84/42,400	
3	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน	52.60/32,875	
รวม		251.44/157,150	

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง

กรมป่าไม้
จัดทำโดย ส่วนสำรวจและวิเคราะห์ทรัพยากรป่าไม้
สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้

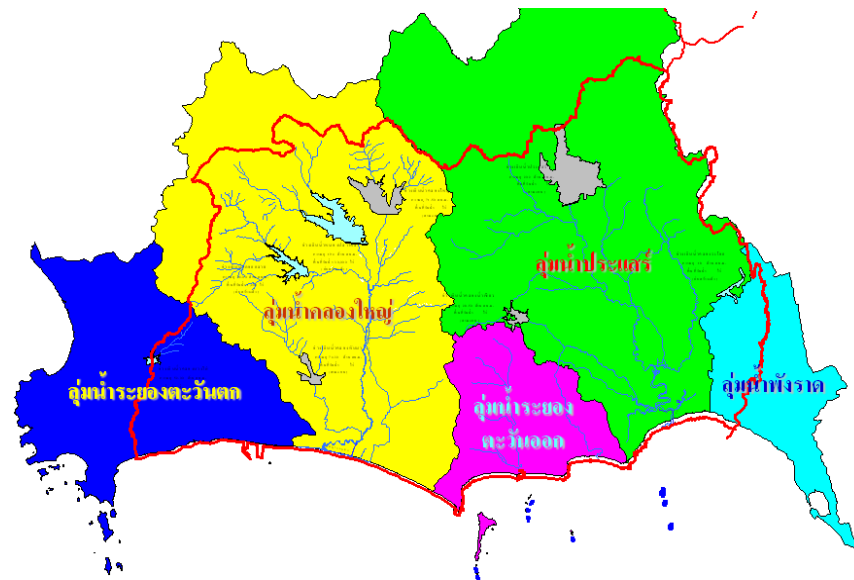
หมายเหตุ พื้นที่ป่าไม้แปลตีความจากภาพถ่ายดาวเทียม LANDSAT 5 ปี พ.ศ. 2551 โดยกรมป่าไม้ แผนที่ระบบ Indian 1975 โซน 47

9

1.12 แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ

จังหวัดระยอง มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๆ ดังนี้

- ◆ แม่น้ำระยอง หรือคลองใหญ่ มีความยาว 50 กิโลเมตร พื้นที่ลุ่มน้ำ 2,300 ตร.กม. มีต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาทองและเขาพนมศาสตร์ ซึ่งไหลมาตามห้วยต่าง ๆ หลายสาย รวมกันเรียกว่า แม่น้ำระยองหรือคลองใหญ่ ไหลลงทะเลที่ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระยอง
- ◆ คลองทับมา มีต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาต่าง ๆ เช่น เขาจอมแห เขาเกตุ เขาระบอก ซึ่งไหลมาตามห้วยและคลองต่าง ๆ เช่น คลองซากใหญ่ คลองหนองคล้า และคลองช้างตาย ไหลมารวมกัน มีความยาวประมาณ 12 กิโลเมตร และไหลลงสู่แม่น้ำระยองที่บ้านเกาะลอย อำเภอเมืองระยอง
- ◆ คลองดอกทราย มีต้นน้ำจากเขาซากกล้วย ในเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ไหลลงคลองหนองปลาไหล ก่อนที่น้ำจะบรรจบกับคลองใหญ่ คลองดอกทราย มีความยาวประมาณ 50 กิโลเมตร
- ◆ คลองหนองปลาไหล มีต้นน้ำกำเนิดจากเทือกเขาน้ำโจน เขาชมพู และเขาเรื่อนตกในเขตจังหวัดชลบุรี ซึ่งไหลมาตามห้วยและคลองต่าง ๆ เช่น คลองระเวิง คลองกร้า คลองปลวกแดง แล้วไหลมารวมกันเรียกว่า คลองหนองปลาไหล แล้วไหลลงสู่คลองใหญ่ที่บ้านหัวทุ่ง ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีความยาวประมาณ 42 กิโลเมตร
- ◆ คลองโพล้ ต้นน้ำเกิดจากเขาชะมูน เขาชะเอม และเขาปลายคลองโพล้ ซึ่งไหลมารวมกัน มีความยาวประมาณ 38 กิโลเมตร แล้วไหลลงสู่แม่น้ำประแสร์ ที่บ้านท่ากระชาย อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
- ◆ คลองระโอก มีต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาชะเมา ซึ่งไหลมาตามคลองต่าง ๆ เช่น คลองเขาจุก คลองสะทอน คลองน้ำเป็น ไหลมารวมกันเรียกว่า คลองระโอก มีความยาวประมาณ 10 กิโลเมตร แล้วไหลลงสู่คลองโพล้ ที่บ้านเนินสุขสำราญ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
- ◆ แม่น้ำประแสร์ มีต้นน้ำเกิดจากเขาใหญ่ เขาอ่างฤๅไน เขาหินโรง เขาอ่างกระเด็น ซึ่งไหลมาตามห้วยและคลองต่าง ๆ หลายสาย เช่น คลองประแสร์ คลองปลิง คลองบ่อทอง ห้วยหินคม คลองเจ็ด คลองตากกล้วย คลองชุมแสง คลองไผ่เหนือ คลองไผ่ใต้ คลองตวาด คลองพังห้วย คลองจำกา คลองไช้ คลองแหวน คลองโพล้ คลองท่าสี่-แก้ว และคลองหนองพลง ไหลมารวมกันที่จังหวัดระยอง

ตารางที่ 1.4 จำนวนแหล่งน้ำจำแนกตามประเภทแหล่งน้ำ เป็นรายอำเภอ ปี 2565/2566

อำเภอ	อ่างเก็บน้ำ ¹ Reservoir		ฝายคอนกรีต	สระ,หนอง,บึง	คู,คลอง	บ่อนบาดาล (จำนวนบ่อ)	บ่อจืด (จำนวนบ่อ)
	ขนาดกลาง Medium	ขนาดเล็ก Small	Concrete wire ¹	Pond ¹	Canal,ditch ¹	Artesian well ³	mini pond ²
เมืองระยอง	1	-	7	22	7	10	6
แกลง	1	-	16	569	18	34	7
บ้านค่าย	-	1	41	16	29	-	17
ปลวกแดง	2	-	30	240	23	3	19
บ้านฉาง	-	-	-	6	2	2	-
วังจันทร์	-	-	-	-	-	21	23
เขาชะเมา	-	-	-	-	-	3	11
นิคมพัฒนา	-	-	2	10	11	-	4
รวม	4	1	96	863	90	40	87

ที่มา : ¹โครงการชลประทานระยอง

²สถานีพัฒนาที่ดินระยอง

³กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (<http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>)

1.13 ลักษณะภูมิอากาศ

มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน (tropical savanna climate) เขตร้อนลมทะเลพัดผ่านตลอดปี อากาศอบอุ่นไม่ร้อนจัด บริเวณชายฝั่งทะเลเย็นสบาย ในฤดูฝน จะมีฝนตกชุกระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงตุลาคม ของทุกปี ฤดูแล้งเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-เดือนเมษายน จังหวัดระยองได้รับอิทธิพลจากลมประจำฤดูกาล ได้แก่ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ลมพายุหมุนเขตร้อน และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนั้นยังได้รับอิทธิพลจากลมประจำถิ่นอยู่เป็นประจำ ดังนั้น ลักษณะภูมิอากาศจึงไม่ร้อนจัดในช่วงฤดูร้อนหรือหนาวจัดในช่วงฤดูหนาว

ตารางที่ 1.5 ลักษณะภูมิอากาศ ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันที่ฝนตก ความชื้นสัมพัทธ์ และอุณหภูมิ จังหวัดระยอง ปี 2561-2566

ปี (พ.ศ.)	อุณหภูมิ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)			ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวัน
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี		
2561	34.0	18.5	28.02	97	51	79	1008.2	118
2562	34.0	20.0	28.4	96	54	77	946.0	94
2563	34.5	21.1	27.8	96	53	77	837.4	61
2564	34.1	16.5	28.5	98	36	78	1783.6	128
2565	34.2	20.4	28.2	96	39	78	148.8	26
2566	32.0	25.1	28.6	97	52	74	1998.9	143

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาระยอง (ข้อมูล ณ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2566)

1.14 การเดินทางและขนส่ง

♦รถยนต์ สามารถใช้เส้นทางได้หลายเส้นทาง ได้แก่

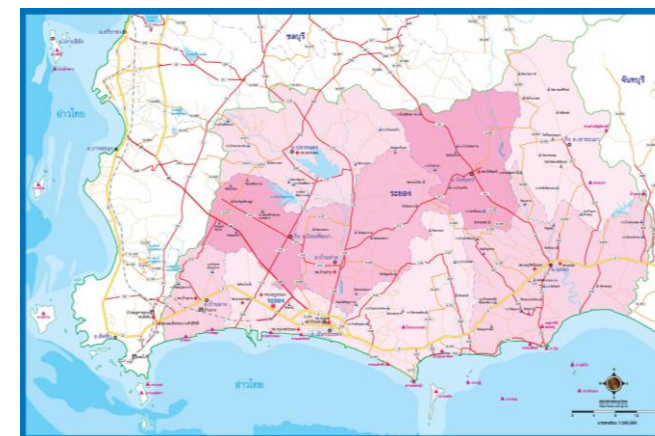
เส้นทางที่ 1 ทางหลวงหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) จากกรุงเทพฯ ผ่านอำเภอบางปู อำเภอบางปะกง จังหวัดชลบุรี บางแสน ศรีราชา พัทยา หาดจอมเทียน สัตหีบ อำเภอบางฉาง ไปจนถึงอำเภอเมือง จังหวัดระยอง รวมระยะทางประมาณ 220 กิโลเมตร

เส้นทางที่ 2 ทางหลวงหมายเลข 34 (ถนนบางนา-ตราด) เริ่มจากตรงจุดสิ้นสุดทางด่วนด้านเฉลิมนคร อำเภอบางนา ผ่านอำเภอบางพลี อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ และเชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 3 ที่กิโลเมตรที่ 70 อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา หลังจากนั้นก็จะผ่านเส้นทางเดียวกันกับเส้นทางที่ 1 รวมระยะทางประมาณ 220 กิโลเมตร

เส้นทางที่ 3 ทางหลวงหมายเลข 36 (บายพาส 36) จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางเดียวกับเส้นทางที่ 2 จนถึงกิโลเมตรที่ 140 อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าสู่เส้นทางหลวงหมายเลข 36 จากนั้นให้เดินทางต่อไปยังจังหวัดระยอง ด้วยระยะทาง 70 กิโลเมตร รวมประมาณ 210 กิโลเมตร

เส้นทางที่ 4 ทางหลวงหมายเลข 344 (ถนนสายบ้านบึง-แกลง) เริ่มจากจังหวัดชลบุรี ผ่านอำเภอบ้านบึง หนองใหญ่ อำเภอวังจันทร์ และ สิ้นสุดที่อำเภอแกลง เป็นระยะทาง 100 กิโลเมตร (กรุงเทพฯ-ชลบุรี 80 กิโลเมตร) เส้นทางนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอแกลง หรือ เดินทางไปยังจังหวัดจันทบุรี หรือจังหวัดตราด และหากต้องการที่จะเดินทางเข้าสู่อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยองให้ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 3 โดยย้อนกลับมาอีกประมาณ 42 กิโลเมตร

เส้นทางที่ 5 ทางหลวงหมายเลข 7 (สายมอเตอร์เวย์) เริ่มจากถนนพัฒนาการ เขตประเวศ กรุงเทพฯ ไปสิ้นสุดที่ จังหวัดชลบุรี ระยะทาง 75 กิโลเมตร จากนั้นใช้ทางหลวงหมายเลข 36 เป็นระยะทาง 100 กิโลเมตร จนถึงอำเภอเมือง จังหวัดระยอง รวมระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 175 กิโลเมตร

◆ **รถโดยสารประจำทาง** มีรถโดยสารเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดระยองกับกรุงเทพฯ ชลบุรี เมืองพัทยา จันทบุรี ตราด อุบลราชธานี หนองคาย เชียงใหม่ และ นครราชสีมา

สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดระยอง แห่งที่ 2 (RAYONG BUS TERMINAL 2) โทรศัพท์ 038 034 125

เส้นทางเดินรถที่เปิดให้บริการ

บริษัท 407 พัฒนา สาย 590 โทรศัพท์ 038-192-150, 038-612-179, Call Center 02-269-6999

บริษัท นครชัยขนส่ง จำกัด หมายเลขโทรศัพท์ : 038-622-626, 038-622266, 081-8768585

บริษัท วิศวรรเสนา จำกัด (โคราช - ระยอง) หมายเลขโทรศัพท์ : 093-893-6343

บริษัท เพชรประเสริฐ Call Center 056-720-720

บริษัท รถรุ่งเรืองมุกดาหาร Call Center 02-156-6262 มีเส้นทางให้บริการ ดังนี้

เส้นทางระยอง - ร้อยเอ็ด - มุกดาหาร

เส้นทางระยอง - ดอนสัก

เส้นทาง ระยอง - ยโสธร - มุกดาหาร

เส้นทาง ระยอง - ยโสธร - บ่อวิน - มุกดาหาร

เส้นทาง ระยอง - ร้อยเอ็ด - บ่อวิน - มุกดาหาร

บริษัท ศรีมงคลขนส่ง เส้นทางระยอง - กาญจนบุรี หมายเลขโทรศัพท์ 084-471-6622

บริษัท 303 เส้นทาง ระยอง - พัทยา - ชลบุรี หมายเลขโทรศัพท์ 094-856-0624

บริษัท CK เส้นทางระยอง - จันทบุรี หมายเลขโทรศัพท์ 092-421-8954

บริษัท 46 เส้นทางระยอง - พัทยา - กรุงเทพฯ หมายเลขโทรศัพท์ : 081-152-9939

บริษัท ชาญทัวร์ สาย 827 หมายเลขโทรศัพท์ 033-650-701 คงเหลือเส้นทางให้บริการ ดังนี้

เส้นทางระยอง - นครพนม

เส้นทางระยอง - บ้านแพง

เส้นทางระยอง - สารคาม - กาฬสินธุ์

ตารางเดินรถ บริษัท เพชรประเสริฐ จำกัด
เดือน พฤษภาคม 2566

เส้นทาง	เวลาออกเดินทาง	เวลาออกปลายทาง
กรุงเทพฯ - หนองคาย	7:30 น. 16:00 น. 19:00 น.	5:00 น. 7:30 น. 11:00 น.
กรุงเทพฯ - พะเยา	8:15 น. 13:00 น.	7:40 น. 9:15 น.
กรุงเทพฯ - เชียงใหม่	9:00 น. 20:00 น.	11:30 น. 20:00 น. 22:30 น.
กรุงเทพฯ - อุบลราชธานี	12:00 น. 21:00 น.	7:30 น. 20:00 น.
กรุงเทพฯ - หนองบัวลำภู	11:00 น.	9:00 น.
เชียงใหม่ - อุบลราชธานี	12:00 น. 16:00 น. 19:00 น.	12:45 น. 15:45 น. 17:45 น.
เชียงใหม่ - อุตรดิตถ์ - นครพนม	19:30 น.	17:15 น.
เชียงใหม่ - อุตรดิตถ์	20:00 น. เวลาวันอังคาร ทุกวัน และ อาทิตย์	17:30 น. เวลาวันจันทร์ พุธ และ เสาร์
เชียงใหม่ - อังคบุรี	17:00 น.	15:00 น.
แม่สอด - ราชบุรี	20:00 น.	18:00 น.
แม่สอด - มุกดาหาร	18:30 น.	17:30 น.
แม่สอด - ระยอง - ตราด	17:30 น. เวลาวันจันทร์ อังคาร พุธ ศุกร์ เสาร์ และ อาทิตย์	16:30 น. เวลาวันจันทร์ อังคาร พุธ ศุกร์ เสาร์ และ อาทิตย์
แม่สอด - ระยอง	17:30 น. เวลาวันพุธ 19:30 น. เวลาวันอังคาร และ อาทิตย์	20:00 น. เวลาวันจันทร์ พุธ เสาร์ และ อาทิตย์
พิษณุโลก - ระยอง	20:00 น. เวลาวันศุกร์	20:00 น. เวลาวันพุธ
หนองคาย - ระยอง	7:00 น. 21:00 น.	7:15 น. 19:00 น.
หนองคาย - สระบุรี	6:00 น. 10:30 น.	9:00 น. 12:00 น.
หนองคาย - สมุทรสาคร	16:00 น.	6:20 น.
หนองคาย - หนองบัวลำภู	12:30 น.	7:00 น.
หนองคาย - นครสวรรค์	8:00 น.	15:30 น.
หนองคาย - ตาก	15:00 น.	7:30 น.

**หมายเหตุ : ตารางเวลาเดินรถอาจมีการปรับเปลี่ยน โปรดตรวจสอบและสำรองที่นั่ง

บริษัท ครัวคุณป้า เส้นทางระยอง - กรุงเทพฯ(รังสิต) หมายเลขโทรศัพท์ : 081-357-2173, 084-928-2442

หจก.บี เอช ระยอง จำกัด (BH) เส้นทางระยอง - จันทบุรี. ระยอง - เอกมัย. ระยอง - หมอชิต หมายเลขโทรศัพท์ 081-176-1414

บริษัท นครชัยแอร์ หมายเลขโทรศัพท์ 038-616-009 หรือ Call Center 1624

บริษัท ระยองทัวร์ Call Center : 096-494-6395

รถมินิบัส ระยอง - กรุงเทพฯ

รถตู้ ระยอง - กรุงเทพฯ

**หมายเหตุ : ตารางเวลาเดินรถอาจมีการปรับเปลี่ยน โปรดตรวจสอบและสำรองที่นั่ง

รถตู้โดยสารปรับอากาศ สาย 318 (หจก.ส.แสนสุขเจริญดี) ชลบุรี - ระยอง สายใหม่ (บ้านเพ) ผู้โดยสารที่มีความประสงค์จะเดินทางสามารถสอบถามเวลาเดินรถได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 081-300-7377

รถตู้โดยสารปรับอากาศ บริษัท สุวรรณภูมิบุรพา เส้นทางระยอง - ตราด หมายเลขโทรศัพท์ : 092-635-8144

รถตู้โดยสารปรับอากาศสาย 57 หมายเลขโทรศัพท์ 094-856-0624

รถตู้โดยสารปรับอากาศ MP เส้นทางระยอง - หมอชิต หมายเลขโทรศัพท์ : 088-544-2355

◆ ทางราง

จังหวัดระยอง มีเส้นทางรถไฟจากกรุงเทพฯ ผ่านจังหวัดฉะเชิงเทราจนถึงนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง ซึ่งใช้เป็นเส้นทางขนส่งวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์และสินค้าของโรงงานในบริเวณนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด และนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง

◆ ทางน้ำ

จังหวัดระยอง ทำเรื่อน้ำลึกตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด สำหรับรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมและการขนส่งที่เกิดขึ้นตามแผนพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ปัจจุบันเปิดบริการให้แก่ผู้ประกอบการทั้งภายในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด และนิคมอุตสาหกรรมอื่นๆ

◆ ทางอากาศ

จังหวัดระยอง มีสนามบินนานาชาติอู่ตะเภา (ระยอง-พัทยา) เป็นสนามบินพาณิชย์ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางการเดินทางโดยเครื่องบินของภาคตะวันออก และรองรับเที่ยวบิน สำหรับนักเดินทางท่องเที่ยวที่ต้องการบินมาพัทยาเป็นหลัก เนื่องจากพัทยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของไทย โดยตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลพลลา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง อยู่ห่างจากอำเภอมืองระยองประมาณ 30 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 190 กิโลเมตร สนามบินแห่งนี้อยู่ภายใต้การดูแลของกองทัพเรือไทย ซึ่งแต่เดิมสร้างเพื่อใช้ประโยชน์ด้านการทหาร แต่เมื่อสถานการณ์ในช่วงสงครามสงบลง จึงได้รับการปรับเปลี่ยนเป็นสนามบินเพื่อการพาณิชย์ สนามบินนานาชาติอู่ตะเภาปัจจุบันมีทางวิ่งรันเวย์ความยาว 3,505 เมตร กว้าง 60 เมตร ลานจอดพื้นคอนกรีตสามารถจอดเครื่องบินขนาดใหญ่ได้มากถึง 49 ลำ โดยปัจจุบันอาคารผู้โดยสารท่าอากาศยานอู่ตะเภา รองรับผู้โดยสารได้ถึง 8 แสนคนต่อปี

◆ โลจิสติกส์

โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development หรือ EEC) ในพื้นที่ 3 จังหวัด ประกอบไปด้วย ชลบุรี-ระยอง-ฉะเชิงเทรา ซึ่ง กรม. ให้ความเห็นชอบในการดำเนินเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2559 โดยจัดให้มีแผนลงทุนโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งทั้งระบบ แผนดำเนินการด้านผังเมือง การพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียว และแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2560-2561 โดยอุตสาหกรรมเป้าหมายที่จะอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จะประกอบไปด้วย Super Cluster/Cluster ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคต พร้อมกับอุตสาหกรรมเป้าหมายอีก 10 ประเภทตามนโยบายของรัฐบาลชุดนี้ซึ่งมีโครงการที่เกี่ยวข้อง อาทิ แผนการพัฒนาท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ หรือท่าเรือจากเสม็ด อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ท่าเรือพาณิชย์สัตหีบซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกองทัพเรือ มีพื้นที่ทั้งหมดราว 20,000 ตารางเมตร ประกอบไปด้วยท่าเรือ 6 ท่า แบ่งเป็นท่าจอดเรือรบของกองทัพเรือ (ท่าที่ 1-3) และเป็นท่าเรือสำหรับขนส่งสินค้าประเภทอุตสาหกรรม (ท่าที่ 4-6) โดยมีแผนจะพัฒนาท่าเรือที่ 4-6 ให้เป็นท่าเรือรองรับด้านการท่องเที่ยว และเรือเฟอร์รี่ รวมทั้งปรับปรุงพื้นที่สำหรับการขนส่งสินค้าให้มากยิ่งขึ้น

การขนส่งทางเรือ จังหวัดระยองมีท่าเรือน้ำลึกที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เพื่อรองรับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมและการขนส่งที่เกิดขึ้นตามแผนพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกในปัจจุบันจัดเป็นท่าเรือที่สำคัญที่สุดที่เปิดบริการให้แก่ผู้ประกอบการทั้งในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและนิคมอุตสาหกรรมอื่นๆ และการขนส่งทางน้ำอื่นๆ ดังนี้

(1) ท่าเทียบเรือพาณิชย์

ตารางที่ 1.6 ท่าเทียบเรือพาณิชย์จังหวัดระยอง ปี 2565/2566

ที่	ประเภท	ชื่อ	ที่ตั้งท่าเทียบเรือ	รายละเอียด
1	ท่าเรือเฉพาะกิจ	ท่าเรือ BLCP	บริษัท บีแอลซีพี เพาเวอร์ จำกัด เลขที่ 9 ถนนโอ-แปด ต.มาบตาพุด อ.เมืองระยอง	ผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยถ่านหิน
2	ท่าเรือเฉพาะกิจ	ท่าเรือ PTT TANK	บริษัท พีทีที แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด เลขที่ 15 ถนน โอ-หนึ่ง ต.มาบตาพุด อ.เมืองระยอง	ท่าเทียบเรือและคลังผลิตภัณฑ์เหลว
3	ท่าเรือเฉพาะกิจ	ท่าเรือ MTT	บริษัท มาบตาพุด แท็งก์ เทอร์มินัล จำกัด เลขที่ 18 ถนน โอ-แปด ต.มาบตาพุด อ.เมืองระยอง	ท่าเทียบเรือและคลังสินค้า (สารปิโตรเคมี)
4	ท่าเรือเฉพาะกิจ	ท่าเรือ PTT GC	บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด(มหาชน) เลขที่ 8 ถนนโอ-แปด ต. มาบตาพุด อ.เมืองระยอง	โรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม
5	ท่าเรือเฉพาะกิจ	ท่าเรือ SPRC	บริษัท สตาร์ ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด (มหาชน) ถนนโอ-แปด ต.มาบตาพุด อ.เมืองระยอง	กลั่นน้ำมันปิโตรเลียม
6	ท่าเรือเฉพาะกิจ	ท่าเรือ GLOW SPP3	บริษัท โกลว์ เอสพีที 3 จำกัด เลขที่ 11 ถนนโอ-ห้า ต.มาบตาพุด อ.เมืองระยอง	ผลิตกระแสไฟฟ้าไอน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม
7	ท่าเรือเฉพาะกิจ	ท่าเรือ NFC	บริษัท เอ็น เอฟ ซี จำกัด (มหาชน) เลขที่ 2 ถนนโอ-หนึ่ง ต.มาบตาพุด อ.เมืองระยอง	ขนถ่ายสินค้าประเภทแอมโมเนีย/กรดซัลฟูริก/ยิปซัม ให้บริการคลังเก็บสินค้า
8	ท่าเรือเฉพาะกิจ	ท่าเรือ PTT LNG	บริษัท พีทีที แอลเอ็นจี จำกัด เลขที่ 8/1 ถนนโอ-แปด ต.มาบตาพุด อ.เมืองระยอง	ท่าเทียบเรือและสถานีรับ-จ่ายก๊าซธรรมชาติเหลว (LNG)
9	ท่าเรือเฉพาะกิจ	ท่าเรือ RTC	บริษัท ระยอง เทอร์มินัล จำกัด ถนน โอ-หนึ่ง ต.มาบตาพุด อ.เมืองระยอง	ท่าเทียบเรือและคลังสินค้า – ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี
10	ท่าเทียบเรือสาธารณะ	ท่าเรือ MIT	ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ถนนโอ-7 ต.มาบตาพุด อ.เมืองระยอง	ท่าเทียบเรือสินค้าทั่วไป
11	ท่าเทียบเรือสาธารณะ	ท่าเรือ TCT	บริษัท ไทย คอนเน็คทिवิตี เทมินอล จำกัด 199/2 ม.3 ถนนโอ-หนึ่ง ต.มาบตาพุด อ.เมืองระยอง	ท่าเทียบเรือสินค้าทั่วไป
12	ท่าเทียบเรือสาธารณะ	ท่าเรือ TTT	บริษัท ไทยแท็งก์เทอร์มินัล จำกัด 19 ถนน โอ-หนึ่ง ต.มาบตาพุด อ.เมืองระยอง	ท่าเทียบเรือสินค้าเหลว การเก็บรักษา ลำเลียง แยก คัดเลือก หรือแบ่งบรรจุเฉพาะเคมีภัณฑ์อันตราย
13	ท่าเทียบเรือเอกชน	ท่าเรือ IRPC	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) 299 หมู่ 5 ถ.สุขุมวิท ต.เชิงเนิน อ.เมืองระยอง	ท่าเทียบเรือสินค้าเหลว สินค้าเทกองและสินค้าทั่วไป (บรรทุกขนถ่ายสินค้าบริษัทในเครือ)

ที่มา: สำนักงานท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด

หมายเหตุ ท่าเรือเฉพาะกิจ (Dedicated Berths) หมายถึง ท่าเรือที่จำกัดจำนวนผู้ใช้บริการเฉพาะในกลุ่มของผู้ประกอบการเท่านั้น โดยผู้ประกอบการเป็นผู้ลงทุนก่อสร้างท่าเทียบเรือและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานทั้งหมด

ท่าเรือสาธารณะ (Public Berths) หมายถึง ท่าเรือที่ไม่จำกัดผู้มาใช้บริการ โดยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเป็นผู้ลงทุนก่อสร้างท่าเทียบเรือ สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน รวมทั้งท่าเทียบเรือให้ ประกอบด้วย ท่าเทียบเรือทั่วไป และท่าเทียบเรือสินค้าเหลว

(2) ทำเทียบเรือประมงรัฐ/เอกชน

ตารางที่ 1.7 ทำเทียบเรือประมงรัฐ/เอกชน 2565/2566

ที่	ชื่อ	ประเภททำเรือ
1	เสรี	ท้องเที่ยว , ประมง
2	โชคกฤษดา	ท้องเที่ยว
3	หน้าด่าน	ท้องเที่ยว , ประมง
4	อุตสาหกรรมท้องถิ่น	ประมง
5	นวลทิพย์	ท้องเที่ยว
6	เทศบาลตำบลบ้านเพ	ท้องเที่ยว
7	ทำเรือประสิทธิผล	ประมง
8	ทำเรือหมู่บ้านทะเล ฯ	ท้องเที่ยว
9	ทำเรือนางมณี ฯ	ท้องเที่ยว , ประมง
10	ทำเรือเสม็ดคลิฟริสอร์ท จำกัด	ท้องเที่ยว
11	ทำเรืออ่าวลุงดำ	ท้องเที่ยว
12	ทำเรืออ่าวลุงหวัง	ท้องเที่ยว
13	ทำเรืออุทยานเขาแหลมหญ้า ฯ	ท้องเที่ยว , ราชการ
14	ทำเรือเพ จำกัด	ท้องเที่ยว , ประมงทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
15	ทำเรือแสงสมุทร	ท้องเที่ยว
16	ทำเรือศรีบ้านเพ	ท้องเที่ยว
17	ทำเรือรุ่งโรจน์	ประมง
18	ทำเรือสมถวิล	ประมง
19	ทำเรือเทศบาลนครระยอง	สาธารณะ
20	ทำเรือกลุ่มประมงประแส	สาธารณะ
21	อศิรา	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
22	โชควันดี2	ทำเทียบเรือประมงที่บริการน้ำหรือน้ำแข็ง
23	สมาคมประมงสุนทรภู่	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
24	โชคแสงชัย	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์

ตารางที่ 1.7 ทำเทียบเรือประมงรัฐ/เอกชน 2565/2566 (ต่อ)

ที่	ชื่อ	ประเภททำเรือ
25	โชคกฤษดา	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
26	ทำเรือหัวแหลมปากคลอง	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
27	ทำเทียบเรือเทศบาลตำบลปากน้ำประแส	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
28	แพลูกยอด	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
29	วิชัยวารี	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
30	พรวารี (ตี)	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
31	เกรียงไกร	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
32	ก.วาริรัตน์	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
33	สหกรณ์ (เทศบาลตำบลบ้านเพ)	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
34	ป้าอ	ทำเทียบเรือประมงที่บริการน้ำหรือน้ำแข็ง
35	โชคอนุวัฒน์	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
36	โชควัชรวิ	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
37	โชคถาวร	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
38	ประสิทธิ์ผล	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
39	วินิต	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
40	พรวารี (ฮวด)	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
41	เจริญรุ่งโรจน์	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
42	ลูกยอด	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
43	ศักดิ์สุวรรณ	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
44	แพปลาพรสมจิต	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
45	แสงอุทัย	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
46	เจ็ดมก้นปัก	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
47	ศักดิ์ประเสริฐ	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
48	ขวัญเจริญ	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
49	ศักดิ์ประเสริฐ 2	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์

ตารางที่ 1.7 ทำเทียบเรือประมงรัฐ/เอกชน 2565/2566 (ต่อ)

ที่	ชื่อ	ประเภททำเรือ
50	วาริรัตน์ (เหลียง)	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
51	สิงหนาท	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
52	โชคทะเลไทย 2	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
53	กังวาล	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
54	ปลาวิเศษ	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
55	PMC	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
56	เทศบาล	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
57	โชควันดี	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
58	วาริรัตน์	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
59	พรวาริ (ปู่) ระยอง	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
60	โชคทะเลไทย 3	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
61	โชควาริ	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
62	วาริรัตน์ (วรรณ)	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
63	ทรัพย์สมุทร	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
64	เจริญรัตน์	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
65	โชคทำดี	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
66	เอกมาริน	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
67	ศรีสมุทร	ทำเทียบเรือประมงพาณิชย์
68	บุหงา	ทำเทียบเรือประมงที่บริการน้ำหรือน้ำแข็ง

ที่มา: สำนักงานการขนส่งทางน้ำที่ 6 สาขาระยอง

1.15 สถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญในจังหวัดระยอง

① อำเภอเมืองระยอง

❖ **ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช** อยู่ในบริเวณวัดลุ่มมหาชัยชุมพล ถนนตากสิน ตำบลท่าประดู่ มีต้นเสตือขนาดใหญ่อยู่หน้าศาลอายุประมาณ 300 ปี กล่าวกันว่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงนำช้างมาผูกไว้ที่ต้นเสตือนี้ครั้งเมื่อเสด็จและสถาปนาเป็นเจ้าตากสิน ณ เมืองระยอง ก่อนไปรวบรวมไพร่พล และตั้งทัพที่จันทบุรี เพื่อเตรียมกู้เอกราชของชาติไทย เป็นที่เคารพนับถือของชาวเมือง

❖ **สวนศรีเมืองและหอพระพุทธรังคริ** สวนศรีเมือง ชาวเมืองนิยมเรียกว่า “เกาะกลาง” ตั้งอยู่กลางเมืองด้านหลังศาลากลางจังหวัดเดิม เนื้อที่ประมาณ 70 ไร่ เคยเป็นแดนสำหรับประหารนักโทษ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของสวนสาธารณะและสวนสุขภาพสำหรับประชาชน หอพระพุทธรังคริ เป็นอาคารทรงไทยหลังคาจตุรมุข เป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรังคริ ซึ่งถือเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของระยอง จัดสร้างขึ้นในปี 2508 และสมเด็จพระสังฆราชได้ถวายพระนามว่า “พระพุทธรังคริ ธรรมราชา สิหิงคปฏิมาบรมโลกนาถ ระยองประชาราษฎร์ บรมบพิตร” ได้ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปี 2515

❖ **วัดป่าประดู่** อยู่ในเขตเทศบาลนครระยอง ถนนสุขุมวิท เป็นวัดเก่าแก่สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีพระพุทธรังคริขนาดใหญ่ ยาว 11.95 เมตร สูง 3.60 เมตร ซึ่งประทับอยู่ในท่านอนตะแคงซ้าย และได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ในปี พ.ศ.2523 ได้รับการยกฐานะเป็น “อารามหลวง” มาตั้งแต่ปี 2533

❖ **พระเจดีย์กลางน้ำ** ตั้งอยู่บนเกาะกลางน้ำที่ตำบลปากน้ำ เป็นเจดีย์ก่ออิฐฉาบปูน สูง 10 เมตร เด่นเป็นสง่าบนเกาะกลางแม่น้ำระยอง ท่ามกลางป่าชายเลนที่ยาวเหยียด มีเนื้อที่ 52 ไร่ ห่างจากตัวจังหวัดราว 4 กิโลเมตร สร้างขึ้นในปี 2416 เป็นสัญลักษณ์แก่ชาวเรือให้รู้ว่าได้มาถึงเมืองระยองแล้ว

❖ **สะพานป่าชายเลน พระเจดีย์กลางน้ำ** ดำเนินงานมาตั้งแต่วันที่ 16 ตุลาคม 2560 ในพื้นที่จำนวน 500 ไร่ เพื่อจัดทำศาลาเรียนรู้ สะพานทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน เรือนเพาะชำกล้าไม้ชุมชน ทางเดินศึกษาธรรมชาติ ท่าเทียบเรือ 2 จุด และอาคารสำนักงานโครงการ พัฒนาให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อรองรับระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ EEC ตามนโยบาย “สวนป่าในเมือง สวนป่าประจักษ์” เพื่อความสุขของคนไทย”

❖ **หาดแหลมเจริญ** อยู่ที่ตำบลปากน้ำ ห่างจากตัวเมืองระยองมาทางใต้ 5 กิโลเมตร เป็นสถานที่ท่องเที่ยวชายทะเลที่อยู่ใกล้ตัวเมืองระยองมากที่สุด เป็นแหล่งผลิตน้ำปลาที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ตั้งของชุมชนชาวประมง นอกจากนี้ยังมีร้านจำหน่ายอาหารทะเล และนักท่องเที่ยวนิยมไปรับประทานอาหารกันในช่วงเย็นด้วย

❖ **หาดแสงจันทร์** เป็นหาดที่ติดต่อกับหาดแหลมเจริญ และใกล้ PMY ตั้งอยู่ที่ตำบลปากน้ำใหม่ ห่างจากตัวเมืองระยอง 7 กิโลเมตร เป็นชายหาดติดต่อกับแหลมเจริญ บริเวณหาดเป็นแนวยาวและมีเขื่อนหินยาว เป็นช่วงๆตลอดแนวหาดเพื่อกันคลื่นลมในช่วงมรสุม เหมาะสำหรับการไปพักผ่อนสามารถเล่นน้ำทะเลได้

❖ **พิพิธภัณฑน์ใหญ่วัดบ้านดอน** ตั้งอยู่ที่วัดบ้านดอน ตำบลเชิงเนิน เป็นพิพิธภัณฑ์เล็กๆ ที่เก็บรักษาตัวหนังใหญ่กว่า 100 ตัว อายุมากกว่า 200 ปี โดยนำมาจากจังหวัดพัทลุง เมื่อ ปี 2431 รวมถึงหนังใหญ่ชุดใหม่ที่ใช้แสดงในปัจจุบัน

❖ **อุทยานเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด** เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเลแห่งที่ 3 ซึ่งได้ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2524 มีเนื้อที่ประมาณ 81,875 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่บนฝั่งและเกาะต่างๆ ประกอบด้วย หาดแม่รำพึง เขาแหลมหญ้า หมู่เกาะเสม็ด เกาะเสม็ด เกาะจันทร์ เกาะสั่นฉลาม เกาะหินขาว เกาะค้างคาว เกาะกุฎี เกาะกรวย เกาะปลาตีน

เกาะเสม็ด หรือเกาะแก้วพิสดาร อยู่ห่างจากชายฝั่งบ้านเพ ประมาณ 6.5 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 3,125 ไร่หรือ 5 ตารางกิโลเมตร มีลักษณะเป็นเกาะรูปสามเหลี่ยม ด้านใต้มีเกาะเล็กๆ อยู่ใกล้ 3 เกาะ คือ เกาะจันทร์ เกาะสั่นฉลาม และเกาะหินขาว ซึ่งเป็นหินล้วนสลับซับซ้อน ไม่มีพันธุ์พืชใดๆทั้งสิ้น เป็นที่อาศัยและวางไข่ของนกนางนวล ประมาณ 80 % ของพื้นที่ เป็นภูเขาและป่าไม้เบญจพรรณ บนเกาะเสม็ดไม่มีแม่น้ำลำคลอง คงมีแต่สระน้ำซึ่งน้ำจะแห้งในฤดูแล้ง เนื้อที่ประมาณ 4.5 ไร่ มีชื่อว่าหนองอโนดาต สถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ประกอบด้วย อ่าวและหาดทรายสวยงามมากมาย อ่าวกลาง หาดทรายแก้ว อ่าววงเดือน หาดอ่าวพร้าว หาดหินโค้ง อ่าวไผ่ อ่าวทับทิม อ่าวนวล อ่าวคอก อ่าวข่อ อ่าวเทียน อ่าวห้วย อ่าวกวนอก และอ่าวกระัง

เกาะกุฎี หรือเกาะกูด เป็นเกาะหนึ่งในวรรณกรรมสุนทรภู่ อยู่ทางทิศตะวันออกของเกาะเสม็ด ห่างจากฝั่งประมาณ 6 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 0.5 กิโลเมตร และมีเกาะเล็ก ๆ เป็นบริวารอยู่ 2 เกาะ คือเกาะท้ายค้างคาว และเกาะถ้ำฤาษี มีหาดทรายสวยงามเหมาะแก่การเล่นน้ำ แคมป์ปิ้ง โดยรอบมีแนวปะการังที่สวยงาม ทั้งนี้ เกาะกุฎีเป็นเกาะเล็กๆ ในจำนวน 12 เกาะของอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด มีเนื้อที่ประมาณ 63 ไร่

เกาะทะลุ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าดิบ ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้เป็นหาดทรายขาวบริเวณกว้าง เหมาะในการพักผ่อน ด้านทิศตะวันตกมีสภาพเป็นผาหินสูงชันและแหลมคม ตลอดทั้งเกาะ ปกติจะมีนกนางนวลอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม นกนางนวลจะมาวางไข่บริเวณหน้าผา

สวนสนหรือสวนรุกขชาติเพ อยู่ห่างจากบ้านเพ ตามถนนเลียบชายหาดทางไปแหลมแม่พิมพ์ ชายทะเลช่วงนี้ร่มรื่น ด้วยป่าสนทะเล หนาอยู่ 2 ข้างทาง รถยนต์ เป็นระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร บางช่วงของถนนมีต้นสนหนาแน่น มองดูคล้ายรถยนต์แล่นผ่านอุโมงค์ต้นสน ดูสวยงามมาก เป็นบริเวณที่นักท่องเที่ยวนิยมไปพักผ่อน ไปเล่นน้ำ มีร้านอาหารและที่อาบน้ำบริการแก่นักท่องเที่ยว เป็นแหล่งที่ขายสินค้าพื้นเมืองที่เป็นผลิตภัณฑ์ อาหารจากทะเลแหล่งใหญ่ ของจังหวัดระยอง

สวนวังแก้ว เป็นสวนป่าของบริษัทเอกชน อยู่เลยสวนสนไปตามถนนเลียบชายฝั่งทะเลประมาณ 1 กิโลเมตร เป็นสถานที่ท่องเที่ยวของเอกชนที่เก่าแก่ที่สุดของจังหวัดระยอง ภายในบริเวณมีธรรมชาติที่สวยงาม ที่สวนป่าธรรมชาติและไม้ดอกไม้ประดับ มีหาดทรายและอ่าวหลายแห่งเปิดให้เข้าชมทุกวัน และมีบริการด้านที่พัก

เกาะสะเก็ด หรือเกาะเสม็ดเพชร เป็นเกาะเล็กๆ ห่างจากหาดทรายทองเพียง 3 กิโลเมตรเท่านั้น พื้นที่บนเกาะประมาณ 30 ไร่ อยู่ในเขตเทศบาลมาบตาพุด อ.เมืองระยอง

❖ **สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำระยอง** ตั้งอยู่ ณ ตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง ห่างจากท่าเรือข้ามเกาะเสม็ด ประมาณ 4 กิโลเมตร เป็นสถานที่ที่จัดแสดงและรวบรวมพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำสวยงามหลากหลายชนิดจำนวนมาก เป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับชีววิทยาและพฤติกรรมของสัตว์น้ำแก่ผู้สนใจ โดยแบ่งการจัดแสดงเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ ห้องนิทรรศการ และพิพิธภัณฑ์

② อำเภอบ้านค่าย

❖ **สวนสุภัทราแลนด์** เป็นสวนเกษตรขนาดใหญ่บนเนื้อที่กว่า 700 ไร่ แบ่งพื้นที่เป็นสวนยางพารา สวนส้ม ไร่องุ่น ที่เหลือส่วนใหญ่ประมาณ 450 ไร่ ปลูกผลไม้เมืองร้อนรสชาติดี จำนวนกว่า 20 ชนิด เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด มะม่วง พุทรา สละ มะเฟือง ขนุน มะพร้าว ลองกอง แก้วมังกร ลำไย ส้มโอ เป็นต้น มีการจัดแต่งพื้นที่ได้สวยงาม เป็นสัดส่วน เนรมิตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างน่าสนใจ เปิดให้ประชาชนเข้าชมอย่างทั่วถึง ได้เห็นในวิธีการทำสวน การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต ได้เด็ดชิมลิ้มรสชาติผลไม้ในสวนอย่างเต็มที่

❖ **วัดละหารไร่** เป็นวัดที่มีผู้เดินทางมาสักการะรูปหล่อของหลวงปู่ทิมอย่างไม่ขาดสายอยู่เสมอ เนื่องจากให้ความเคารพและศรัทธาในพระเกจิชื่อดังอย่าง หลวงปู่ทิม อิสริโก วัดแห่งนี้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2534 โดยมีหลวงพ่อสังข์เฒ่าเป็นเจ้าอาวาสองค์แรกของวัด ทว่าชื่อเสียงของวัดนี้กลับลือเลื่องในสมัยที่หลวงปู่ทิม อิสริโก หรือพระครูภาวนาภริติ เป็นเจ้าอาวาส เนื่องจากท่านเป็นพระเกจิที่ดำรงตนอยู่ในความเรียบง่ายและเป็นแบบอย่างของความสมณะ อีกทั้งยังเป็นที่ยกย่องกันว่าท่านเป็นพระที่มีพลังจิตแก่กล้ารูปหนึ่งของภาคตะวันออกเลยทีเดียว จึงมีลูกศิษย์ลูกหามากมายสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าท่านจะล่วงลับไปแล้วก็ตาม ภายในวัดนี้นอกจากจะได้สักการะรูปหล่อของหลวงปู่ทิมแล้ว ยังมีการจัดแสดงภาพถ่ายของท่านท่ามกลาง ความร่มรื่นและความสวยงามของวิหาร เจดีย์

③ อำเภอบ้านฉาง

❖ **หาดน้ำริน** เป็นชายหาดขนาดเล็กที่คนในท้องถิ่นนิยมไปนั่งพักผ่อนและนำอาหารไปรับประทานริมชายหาดในช่วงเย็น มีสัญลักษณ์ที่เด่นสะดุดตาของหาดแห่งนี้คือ หินแกะสลักรูปครอบครัวปลาพูน ที่ตั้งอยู่บนโขดหินปลายชายหาด

❖ **หาดปลา** ตั้งอยู่ที่ อ.บ้านฉาง ห่างจากตัวเมือง ระยองประมาณ 34 กิโลเมตร และ 16 กิโลเมตร ถ้ามานจากสัทหีบเป็นชายหาดทอดยาวประมาณ 6 กิโลเมตร ด้านขวามือจะติดรั้วเขตสนามบินอู่ตะเภา ด้านซ้ายมือจะเป็นหมู่บ้านปลาวัดและโรงเรียนเลยไปถึงหาดพูน และหาดน้ำริน ซึ่งอยู่ห่าง ออกไปประมาณ 3 กิโลเมตร

④ อำเภอปลวกแดง

❖ **อ่างเก็บน้ำดอกกราย** อยู่ในอำเภอปลวกแดง ห่างจากเมืองระยอง 35 กิโลเมตร เป็นที่ตั้งของโครงการศูนย์บริการพัฒนาปลวกแดงตามโครงการพระราชดำริ จังหวัดระยอง-ชลบุรี เป็นศูนย์กลางการศึกษาพัฒนาเกษตรกรรม มีหน่วยประสานงานโครงการพระราชดำริต่างๆ ได้แก่ การเกษตร การประมง การปศุสัตว์ การชลประทาน การพัฒนาชุมชน และการพัฒนาที่ดินโครงการครอบคลุมพื้นที่กว่า 20,000 ไร่ เป็นสถานที่ที่มีคุณค่าแก่การศึกษาหาความรู้ มีสภาพแวดล้อมของธรรมชาติที่งดงาม ภายในอ่างเก็บน้ำซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 1,300 ไร่ อุดมไปด้วยปลานานาพันธุ์ บนทุ่งกว้างรอบอ่างเก็บน้ำมีศูนย์ทดลองการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจชนิดต่างๆ

⑤ อำเภอนิคมน้ำ

❖ **สวนสมุนไพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ** ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์บำรุงรักษา และบ้านพักมาบข้า การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย บนทางหลวงหมายเลข 3191 ตำบลมาบข้า อำเภอนิคมน้ำ ห่างจากตัวเมือง ระยะเวลาประมาณ 25 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 60 ไร่ จัดสร้างขึ้นเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมสมุนไพรและเป็นศูนย์รวบรวมความรู้และงานวิจัยทดลองเรื่องสมุนไพร เป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์สมุนไพร มากกว่า 20,000 ต้น (260 ชนิดโดยจัดกลุ่ม จำแนกตามสรรพคุณการรักษาตามคัมภีร์ยาไทยโบราณ 20 กลุ่มอาการ) โดยเปิดให้บุคคลทั่วไปได้เข้าเยี่ยมชม พักผ่อน หย่อนใจ และศึกษาหาความรู้ด้านพฤกษศาสตร์และสมุนไพร แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ **อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา** เป็นห้องประชุมสัมมนา ห้องนิทรรศการความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรไทย ทั้งที่ควรอนุรักษ์และที่ใกล้ตัวในวิถีชีวิตประจำวันโดยมีมัคคุเทศก์บรรยาย และ นำชมตลอดเส้นทาง โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น และ **สวนสมุนไพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ** ในส่วนสวนจะมีการชมโดยรถ NGV (รถที่ใช้เชื้อเพลิงจากก๊าซธรรมชาติ) โดยมีมัคคุเทศก์บรรยายและนำชมตลอดเส้นทางเช่นเดียวกัน โดยรถ NGV จะออกทุก 30 นาที (ตามตารางรอบกำหนด) โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

⑥ อำเภอแกลง

❖ **แหลมแม่พิมพ์หรือหาดแม่พิมพ์** อยู่ห่างจากตัวเมืองระยอง 48 กิโลเมตร เป็นชายหาดชื่อดังแห่งหนึ่งของจังหวัดระยอง ที่มีนักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวพักผ่อนกันมากตลอดทั้งปี เพราะชายหาดแหลมแม่พิมพ์มีธรรมชาติสวย หาดทรายที่ทอดยาวราว 4 กิโลเมตร ช่วงต้นของหาดติดต่อกับหาดวังแก้วค่อนข้างเงียบสงบ หาดทรายกว้าง ริมรั้นด้วยทิวสนและต้นहुวาง มีศาลาพักผ่อนชมวิวดังอยู่เป็นระยะๆ

❖ **หมู่เกาะมัน** เป็นหมู่เกาะอยู่ในเขตตำบลกร่ำ อำเภอแกลง มีอยู่ 3 เกาะ เกาะที่อยู่ใกล้ฝั่งทะเลมากที่สุดคือ เกาะมันใน ถัดไปคือเกาะ มันกลาง และเกาะมันนอก

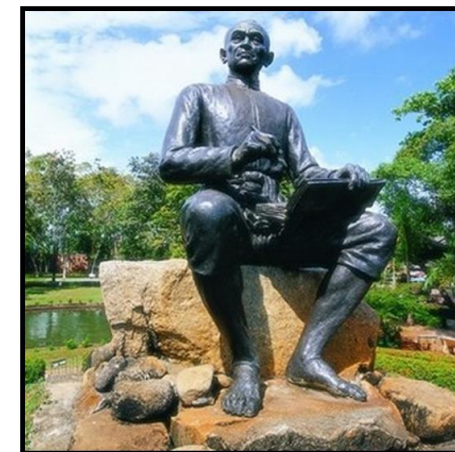
เกาะมันใน เป็นทรัพย์สินส่วนพระองค์ในสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ โดยมีพระราชประสงค์ให้เกาะมันใน เป็นที่ดำเนินการ อนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล มีอ่าวที่น่าสนใจอยู่หลายแห่ง เช่น อ่าวต้นมะขาม อ่าวหินโขดหญ้าอ่าวโก่งก้าง และอ่าวหน้าบ้าน ซึ่งมีปะการังสวยงามมาก อยู่ห่างจากแหลมแม่พิมพ์ ประมาณ 5 กิโลเมตร อยู่ห่างจากปากน้ำประแสร์ 10 กิโลเมตร

เกาะมันกลาง เป็นเกาะที่ตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างเกาะมันในและเกาะมันนอก เกาะนี้มีรูปร่างคล้ายกับขนมครกกว่า ตอนกลางของเกาะเป็นเขา มีชายหาดให้เที่ยวที่เกาะนี้อยู่ 2 แห่ง หาดแรกอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ เป็นหาดที่มีทรายที่ขาวสะอาด

เกาะมันนอก เป็นเกาะเล็กๆ เกาะหนึ่งในหมู่เกาะมัน ที่ตั้งเรียงกันอยู่ในอ่าวแกลง จ.ระยอง โดยมี เกาะมันใน เกาะมันกลาง และเกาะมันนอก ซึ่งมีพื้นที่เกาะโดยประมาณ 95 ไร่ “เกาะมันนอก” เป็นเกาะที่ค่อนข้างเงียบสงบและร่มรื่น

❖ **ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช** ตั้งอยู่ใกล้ปากน้ำประแสร์ อำเภอกาญจนดิษฐ์ อยู่ห่างจากถนนสุขุมวิท กิโลเมตรที่ 278 เข้าไป 9 กิโลเมตร ภายในศาลประดิษฐานรูปหล่อขนาดเท่าองค์จริงของพลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ พระบิดาแห่งกองทัพเรือไทยเป็นที่เคารพสักการะของชาวเมืองระยอง

❖ **อนุสาวรีย์สุนทรภู่** เป็นอนุสาวรีย์ที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่กวีแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งอยู่บนเส้นทาง แกลง-แหลมแม่พิมพ์ ที่ ต.บ้านกร่ำ อ.แกลง จ.ระยอง ซึ่งเชื่อว่าเป็นบ้านเกิดของบิดาของสุนทรภู่ พื้นที่อนุสาวรีย์มีรูปปั้นของสุนทรภู่ตั้งอยู่ตรงกลางเป็นประธานบนเนินสูง ด้านล่างเป็นบ่อน้ำ มีประติมากรรมรูปปั้นหล่อของตัวละครในวรรณกรรมเอกของสุนทรภู่ เรื่อง พระอภัยมณี ประดับอยู่ 3 ตัว ได้แก่ พระอภัยมณี นางผีเสื้อสมุทร และนางเงือก

❖ **สวนพฤกษศาสตร์ระยอง** แห่งนี้อยู่ใน อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดระยอง ตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์ศึกษาวิจัยและรวบรวมพรรณไม้ของภาคตะวันออก มีพื้นที่ราวๆ 3,800 ไร่ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำและป่าเสม็ด ที่มีคุณสมบัติประโยชน์หลากหลาย ทั้งลดการพังทลายของชายฝั่ง ช่วยป้องกันน้ำเค็มไม่ให้เข้ามาในบริเวณแผ่นดินมากจนเกินไป และเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์และพืชพรรณต่างๆ โดยเฉพาะพืชท้องถิ่น ที่เจอไม่ได้ง่ายๆ ในเมืองไทย และใกล้สูญพันธุ์กว่า 400 ชนิด รวมถึงเพื่อเป็นแหล่งให้ความรู้พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้นักท่องเที่ยว

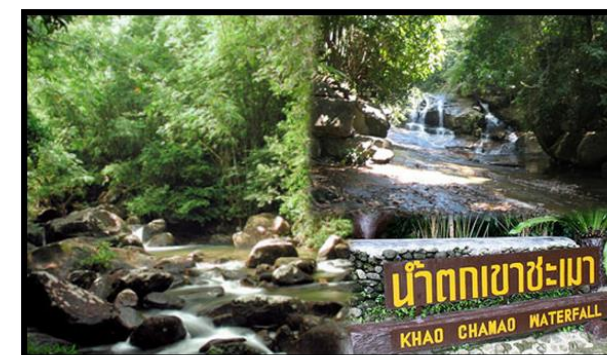

๗ อำเภอลำปลายมาศ

❖ **อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา** มีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อำเภอลำปลายมาศ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดระยอง และอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดจันทบุรี เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประเทศ มีเนื้อที่ประมาณ 87.55 ตารางกิโลเมตร หรือ 54,721.81 ไร่ ห่างจากตัวเมืองระยอง 71 กิโลเมตร ประกอบด้วยป่าดงดิบที่อุดมสมบูรณ์ มีพันธุ์ไม้ จำพวกว่านต่าง ๆ ขึ้นอยู่ทั่วไป มีน้ำตกที่สวยงาม หน้าผาและถ้ำหลายแห่งมีชื่อเสียง นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญที่สุด คือแม่น้ำประแสร์ สถานที่ท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติได้แก่

❖ **น้ำตกเขาชะเมา (น้ำตกคลองน้ำใส)** เป็นที่ทำการของอุทยานฯ น้ำตกเขาชะเมา มีน้ำไหลตลอดปีมีความยาวประมาณ 3 กิโลเมตร แต่ละชั้นของน้ำตกมีลักษณะเป็นวงมี 8 ชั้น คือ วังหนึ่ง วังมัจฉา วังมรกต วังไทรงาม ผากล้วยไม้ช่องแคบ หกสาย และผาสูง ที่วังมัจฉามีฝูงปลาพลวงมาก และเป็นสัญลักษณ์ของน้ำตกเขาชะเมา

❖ **เขาวง** มีสภาพเป็นภูเขาหินปูนหลายลูกล้อมเป็นวง เขาวงเป็นที่ราบสูงอยู่ตรงกลางด้านจังหวัดจันทบุรี เป็นภูเขาสูงชัน มีหน้าผาชะโงกที่สวยงาม มีถ้ำหินงอกหินย้อยที่สวยงามมาก ประมาณ 80 ถ้ำที่น่าสนใจ เช่น ถ้ำเพชร ถ้ำละคร ถ้ำสิงโต ถ้ำสามมิตร เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งอาศัยของเลียงผา ซึ่งเป็นสัตว์ป่าสงวน 1 ใน 9 ชนิด

❖ **น้ำตกคลองปลาแก้ง** อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ 4 กิโลเมตร มีความยาวลดหลั่นกัน สูงประมาณ 10 เมตร ประกอบด้วยชั้นน้ำตกทั้งหมด 7 ชั้น คือ วังช้างผ่าน ลานผีเสื้อ แอ่งเรือสะบ้า ลานประตูลาธารเกาะกลาง วังกระชาย ธารสายหมอก ตลอดทั้งสองฝั่งลำธารน้ำตก เป็นป่าดงดิบบริสุทธิ์ มีกล้วยไม้ป่า พืชพันธุ์จำพวกว่าน เฟิร์น ขึ้นปกคลุมหนาแน่น โดยเฉพาะวังช้างข้ามที่เป็นชั้นน้ำตกขนาดใหญ่ที่สวยงามมาก

❖ **น้ำตกคลองหินเพลิง** ตั้งอยู่ทางด้านจังหวัดจันทบุรี ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง ประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดเล็กๆ มีน้ำไหลตลอดปี สภาพป่ายังสมบูรณ์ ตลอดสองข้างของน้ำตก มีดงว่านและดอกไม้ที่แปลกตา มีสัตว์ป่าที่พบเห็นได้ง่าย

⑧ อำเภอวังจันทร์

❖ **สำนักสงฆ์น้ำตกธรรมรส** ตั้งอยู่ที่ตำบลปายุบใน บนเนื้อที่กว่า 300 ไร่ มีหลวงพ่อธรรมรส หรือหลวงพ่อคล้าย ฐิตธัมโม แห่งสำนักสงฆ์น้ำตกธรรมรสเป็นเจ้าอาวาสวัด เป็นสถานที่ปฏิบัติกรรมฐาน มีสถานที่ที่น่าสนใจ เช่น พระพุทธรูปปางพระเจ้าเปิดโลก, พระโพธิสัตว์, หอระฆังปราบมาร, รูปปั้นพระพุทธรองค์ทรงโปรดคงคูลีมาลและพระอินทร์มาดัดพิณสอนธรรม, รูปปั้นหลวงพ่อโต, มีวนอุทยานสงฆ์น้ำตกธรรมรส ซึ่งสวยงามมาก สามารถนั่งรถประจำทางสายกรุงเทพฯ-แกลง หรือสามย่านมาลง ที่หน้าสำนักสงฆ์ได้

❖ **สวนละไม** ตั้งอยู่ที่ตำบลปายุบใน มีพื้นที่สวนผลไม้กว่า 500 ไร่ โอบล้อมด้วยภูเขาและป่าไม้ธรรมชาติอากาศเย็นสบายด้วยพรรณไม้นานาชนิด มีผลไม้ไว้คอยต้อนรับท่านหลากหลายชนิด อาทิ ทูเรียน เงาะ มังคุด ส้มโอ ชมพู ลำไย สละแก้วมังกร ลองกอง มะเฟือง มะยงชิด องุ่น ฯลฯ เป็นต้น สนุกกับบรรยากาศ และความสุขจากการเก็บผลไม้สดๆจากต้น สะดวกสบายด้วยรถบริการเข้าชมสวน โดยกิจกรรมที่สวนละไม จะแบ่งตามฤดูกาลต่างๆของผลไม้ดังนี้ เดือน เมษายน - กรกฎาคม ของทุกๆปี จะเป็นช่วงฤดูร้อน หน้าผลไม้ เงาะ มังคุด ทูเรียน สละ ลองกอง ลำไย ฯลฯ สวนละไมจะมีกิจกรรม "เที่ยวชมสวน และทานบุฟเฟต์ผลไม้" และช่วงปลายปี เดือน ธันวาคม - กุมภาพันธ์ ของทุกๆปี จะเป็นช่วงฤดูฝนและหนาว สวนละไมจะมีเปิดกิจกรรมเที่ยวไร่สตอเบอรี่ ทุ่งดอกคอสมอส พร้อมด้วยสวนส้มเขียวหวาน สวนลำไย สวนดอกไม้

ยินดีต้อนรับ
สู่จังหวัดระยอง

" พลโบรสลำ อดสากรรมก้าวหน้า น้ำปลารสเด็ด
เกาะเสม็ดสวยหรู สุนทรภู่อีก "

1.16 จำนวนแรงงานจังหวัดระยอง

ตารางที่ 1.8 จำนวนแรงงานจำแนกตามอุตสาหกรรม (ภาคเกษตรกรรม/นอกภาคเกษตรกรรม) จังหวัดระยอง ปี 2565

(หน่วยเป็นพัน)

อุตสาหกรรม	2565 (2022)											
	ไตรมาสที่ 1			ไตรมาสที่ 2			ไตรมาสที่ 3			ไตรมาสที่ 4		
	Quarter 1			Quarter 2			Quarter 3			Quarter 4		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
	Total	Male	Female	Total	Male	Female	Total	Male	Female	Total	Male	Female
รวมยอด	663,349	357,710	305,639	661,018	359,817	301,201	675,556	371,917	303,639	677,216	376,038	301,178
ภาคการเกษตร	131,075	73,579	57,496	129,901	72,427	57,473	130,062	71,760	58,302	115,865	65,681	50,184
เกษตรกรรม การป่าไม้และการประมง	131,075	73,579	57,496	129,901	72,427	57,473	130,062	71,760	58,302	115,865	65,681	50,184
นอกภาคการเกษตร	532,274	284,131	248,143	531,117	287,389	243,728	545,493	300,157	245,337	561,351	310,357	250,994
การทำเหมืองแร่ และทำเหมืองหิน	-	-	-	2,483	2,483	-	-	-	-	-	-	-
การผลิต	234,299	143,063	91,236	214,505	138,995	75,510	228,965	153,924	75,041	233,245	145,730	87,515
การไฟฟ้า ก๊าซและไอน้ำ	679	679	-	2,367	1,178	1,189	3,915	3,094	821	2,993	2,993	-
การจัดหาน้ำ การบำบัดน้ำเสีย	1,858	1,858	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
การก่อสร้าง	58,955	38,336	20,619	55,960	40,062	15,898	55,345	48,460	6,885	65,995	50,870	15,125
การขายส่ง การขายปลีก	86,494	35,221	51,273	98,650	42,055	56,594	115,053	40,898	74,156	93,813	40,139	53,674
การขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า	24,526	15,523	9,003	23,781	14,335	9,446	17,331	10,539	6,792	18,296	17,667	629
กิจกรรมโรงแรมและอาหาร	34,366	11,964	22,402	45,131	15,514	29,617	39,280	10,488	28,791	49,433	11,850	37,582
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	2,008	2,008	-	350	350	-	864	864	-	1,860	1,860	-
กิจการทางการเงินและการประกันภัย	5,920	2,194	3,726	5,857	2,011	3,846	2,708	-	2,708	5,921	584	5,337
กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	3,477	3,008	469	3,498	-	3,498	5,859	3,656	2,204	5,417	4,642	775
กิจกรรมทางวิชาชีพและเทคนิค	5,906	1,501	4,405	7,764	1,781	5,983	3,689	-	3,689	7,150	4,403	2,747
การบริหารและการสนับสนุน	16,054	8,738	7,317	13,985	7,522	6,463	10,734	6,574	4,161	15,924	8,712	7,213
การบริหารราชการและป้องกันประเทศ	9,920	3,659	6,261	6,601	1,299	5,302	8,416	3,586	4,830	10,193	4,858	5,335
การศึกษา	14,598	3,753	10,845	6,575	822	5,753	9,781	774	9,008	12,498	2,652	9,846
สุขภาพและสังคมสงเคราะห์	3,654	-	3,654	3,540	466	3,075	8,495	2,187	6,308	9,258	-	9,258
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	1,963	-	1,963	1,468	-	1,468	2,629	-	2,629	2,968	198	2,770
กิจกรรมบริการด้านอื่นๆ	25,026	12,627	12,399	34,409	15,470	18,939	25,846	12,202	13,643	24,976	12,539	12,437
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	999	-	999	-	-	-	196	-	196	750	-	750
องค์การระหว่างประเทศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่ทราบ	1,572	-	1,572	4,193	3,045	1,148	6,387	2,912	3,475	662	662	-

หมายเหตุ : ยอดรวมอาจไม่เท่ากันเนื่องจากการปัดเศษจุดทศนิยม
ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดระยอง (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มีนาคม 2566)

1.17 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง

ตารางที่ 1.9 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พ.ศ. 2565/2566

ลำดับที่	ประเภท/สาขาอุตสาหกรรม	2565/2566		
		จำนวนโรงงาน	จำนวนเงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวนคนงานรวม (คน)
1	อุตสาหกรรมเคมี	207	403,667.89	12,451
2	อุตสาหกรรมผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์	284	207,695.42	41,274
3	อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ	544	261,707.17	15,450
4	อุตสาหกรรมผลิตโลหะขั้นมูลฐาน	47	129,263.06	10,996
5	อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์	25	102,800.69	1,730
6	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	356	86,202.74	27,799
7	อุตสาหกรรมพลาสติก	242	93,967.25	14,091
8	อุตสาหกรรมโลหะ	131	15,624.16	3,262
9	อุตสาหกรรมเครื่องจักร	147	61,230.65	11,736
10	อุตสาหกรรมสิ่งทอ	16	7,243.24	2,650
11	อุตสาหกรรมไฟฟ้า	80	32,693.14	14,126
12	อุตสาหกรรมยาง	112	58,665.97	12,392
13	อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	30	8,884.78	1,769
14	อุตสาหกรรมอาหาร	125	13,082.58	10,552
15	อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	132	9,012.92	6,072
16	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากพืช	24	2,358.93	1,141
17	อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	31	1,790.95	5,793
18	อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	4	366.55	289
19	อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์	30	3,759.81	1,079
20	อุตสาหกรรมเครื่องตี	8	2,369.02	590
21	อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	1	33.20	292
	รวม	2576	1,502,420.12	195,534

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง (ข้อมูล ณ วันที่ 2 มีนาคม 2566)

1.17 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง (ต่อ)

ตารางที่ 1.10 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมจำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2565/2566

รหัสอำเภอ	อำเภอ	จำนวนโรงงาน			
		จำนวนคนงาน(คน)	จำนวนเงินทุน(บาท)	แรงงาน	จำนวนโรงงาน
2101	เมืองระยอง	670	6,465,582,286	13,226	27
2102	บ้านฉาง	169	194,752,372	1,333	5
2103	แกลง	348	217,379,960	15,376	9
2104	วังจันทร์	10	32,500,000	93	1
2105	บ้านค่าย	563	506,965,773	15,210	13
2106	ปลวกแดง	1,005	4,099,408,040	40,557	26
2107	เขาชะเมา	-	-	-	-
2108	นิคมพัฒนา	2,294	5,632,096,532	88,293	40
รวม		5,059	17,148,684,963	174,088	121

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง (ข้อมูล ณ วันที่ 2 มีนาคม 2566)

1.17 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง (ต่อ)

ตารางที่ 1.11 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมแต่ละขนาด จำแนกเป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2565/2566

รหัส อำเภอ	อำเภอ	จำนวนโรงงาน			
		ขนาดเล็ก (S)	ขนาดกลาง (M)	ขนาดใหญ่ (L)	รวมทั้งสิ้น
2101	เมืองระยอง	16	5	6	27
2102	บ้านฉาง	4	1	-	5
2103	แกลง	8	1	-	9
2104	วังจันทร์	1	-	-	1
2105	บ้านค่าย	9	3	1	13
2106	ปลวกแดง	16	4	6	26
2107	เขาชะเมา	-	-	-	-
2108	นิคมพัฒนา	27	10	3	40
รวม		81	24	16	121

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง (ข้อมูล ณ วันที่ 2 มีนาคม 2566)

หมายเหตุ โรงงานขนาดเล็ก (S) หมายถึง โรงงานที่มีเงินลงทุนน้อยกว่า 50 ล้านบาท หรือคนงานน้อยกว่า 50 คน

โรงงานขนาดใหญ่ (L) หมายถึง โรงงานที่มีเงินลงทุนมากกว่า 200 ล้านบาท และคนงานมากกว่า 200 คน และเงินลงทุนไม่รวมค่าที่ดิน

1.19 แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระยอง ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

1.เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระยอง

วิสัยทัศน์ (Vision)

“แหล่งผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐาน ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย ตามระบบตลาดการผลิต เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของเกษตรกรอย่างยั่งยืน”

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง
2. พัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ โดยเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานร่วมกัน ในการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานปลอดภัยต่อผู้บริโภค ได้มาตรฐาน ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานอย่างเหมาะสมและยั่งยืน สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม สอดคล้องกับความต้องการและเงื่อนไขของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ
3. พัฒนาและส่งเสริมให้เกษตรกรมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรมาใช้อย่างเหมาะสม และมีการวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อเนื่อง
4. พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร และโครงสร้างพื้นฐานการเกษตรอย่างพอเพียง มีประสิทธิภาพยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.เป้าประสงค์หลักการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระยอง (Goals)

- 2.1 เกษตรกร Smart Farmer และสถาบันเกษตรกร ได้รับการพัฒนา ช่วยเหลือแก้ไขปัญหา มีความเข้มแข็ง สามารถดำเนินกิจกรรมบริการหรือพัฒนาภาคเกษตรได้
- 2.2 การผลิตสินค้าเกษตรมีมาตรฐานปลอดภัย สอดคล้องกับความต้องการและเงื่อนไขของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ และเกิดความมั่นคงทางด้านอาหาร
- 2.3 มีการนงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรที่ทันสมัยมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนา หรือยกระดับคุณภาพหรือการแข่งขัน ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.4 ทรัพยากรการผลิตและโครงสร้างพื้นฐานการเกษตรได้รับการพัฒนา อนุรักษ์ และเกิดประโยชน์ต่อภาคเกษตร อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

3. ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระยอง

3.1 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : เกษตรกร Smart Farmer และสถาบันเกษตรกรเข้มแข็ง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย : 1) ร้อยละของเกษตรกรที่ผ่านการประเมินเป็น Smart Farmer เทียบกับเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเป็น Smart Farmer เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

- 2) ร้อยละ 80 ของสถาบันเกษตรกร(สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน) มีความเข้มแข็งและมีการบริการ/พัฒนา ด้านการผลิตและการตลาดให้กับสมาชิก
- 3) คราวเรือนเกษตรกรมีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3 ต่อปี

แนวทางการพัฒนา : 1) สร้างและพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer สร้างเกษตรกรต้นแบบ และสร้างจิตสำนึกในการประกอบอาชีพ ทั้งด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ และอื่น ๆ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนแนวทางการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรกรรมยั่งยืน)

2) เสริมสร้าง พัฒนาเครือข่ายและสนับสนุนความเข้มแข็งให้กับสถาบันเกษตรกร (กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร และวิสาหกิจชุมชน) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) พัฒนาเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็ง ทันสมัย และสามารถเป็นผู้ประกอบการฟาร์มหรือทำธุรกิจการจัดการผลผลิตการเกษตร ขนาดย่อมหรือตามศักยภาพ

4) พัฒนาความร่วมมือเชื่อมโยงเครือข่ายเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ เกษตรกร สถาบันเกษตรกร ทำการกำหนดหน้าที่และสร้างความเข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานพัฒนาภาคเกษตรที่ชัดเจน จะช่วยเอื้ออำนวยการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างเป็นระบบและครอบคลุม

5) ส่งเสริม พัฒนาและวิจัย เครื่องจักร เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มการผลิตสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูง และทดแทนแรงงาน ภาคการเกษตร

6) ส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือผู้ว่างงานจากสถานการณ์โรคโควิด 19 และการเลิกกิจการ ส่วนมากมีความรู้ด้านการจัดการและการประยุกต์ใช้เครื่องจักรและเทคโนโลยีช่วยเพิ่มผลิตภาพได้

โครงการสำคัญ : 1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร เพื่อขับเคลื่อนโครงการพัชรสุธาคชาานุรักษ์ จังหวัดระยอง

- 2) โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) จังหวัดระยอง
- 3) โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนจังหวัดระยอง
- 4) โครงการส่งเสริมพัฒนากลุ่มแปลงใหญ่ตลอดห่วงโซ่อุปทาน
- 5) โครงการผลิตภัณฑ์ OTOP โดยเครือข่ายองค์ความรู้ KBO จังหวัด
- 6) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ภาคการเกษตร/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ
- 7) โครงการส่งเสริมสนับสนุนอาชีพด้านการเกษตรในตำบลห้วยทับมอญ
- 8) โครงการฝึกอบรมและศึกษาดูงานให้กับเกษตรกรในตำบลห้วยทับมอญ
- 9) โครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและอบรมส่งเสริมอาชีพเกษตรกรหมู่บ้านคชาานุรักษ์บ้านเขาจันทร์ อ.เขาชะเมา
- 10) โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกร
- 11) โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ตามรอยพ่อหลวง ณ ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ จังหวัดระยอง
- 12) โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
- 13) โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกร
- 14) โครงการส่งเสริมการเกษตรและถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชน
- 15) โครงการส่งเสริมสนับสนุนด้านการเกษตร
- 16) โครงการอบรมส่งเสริมเกษตรกรเพื่อคนตำบลวังจันทร์

3.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : การผลิตสินค้าเกษตรมีมาตรฐานปลอดภัยสอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ และเกิดความมั่นคงทางด้านอาหาร

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย : 1) จำนวนเกษตรกร ด้านเกษตร ประมง และปศุสัตว์ที่ได้รับการส่งเสริม พัฒนา และฟื้นฟูตลอดห่วงโซ่อุปทานเพิ่มมูลค่า เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า

ปีละ 200 ราย (ข้อมูลฐานปี 2564 – จำนวนเกษตรกร 55,493 ราย)

2) จำนวนแปลง/ฟาร์มของเกษตรกร ด้านเกษตร ประมง และปศุสัตว์ที่เข้าสู่ระบบพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตร เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ 200 แปลง (ข้อมูลฐานปี 2564 – จำนวนแปลง/ฟาร์ม 64,472 แปลง ได้รับการรับรองมาตรฐานแล้ว 7,609 แปลง)

3) จำนวนผู้รวบรวมจำหน่ายสินค้าเกษตรได้รับการส่งเสริมพัฒนาในการเลือกซื้อรวบรวมสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ถูกสุขอนามัย ไม่เป็นพาหะนำโรค ได้รับการยอมรับตามเงื่อนไขของตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ 2 แห่ง

4) มีช่องทางหรือเครือข่ายการตลาดเพิ่มขึ้น อย่างน้อยปีละ 2 ช่องทาง

5) ร้อยละ 20 ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้รับการส่งเสริมการตลาดสมัยใหม่ด้านตลาดและประชาสัมพันธ์ (ข้อมูลฐานปี 2564 – 75 แห่ง)

แนวทางการพัฒนา : 1) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจปรับปรุงรูปแบบการผลิตการเกษตร ตามแนวทาง เศรษฐกิจชีวภาพ / เกษตรกรรมยั่งยืน / BCG model โดยยึดถือการปฏิบัติที่ดี GAP หรือมาตรฐานต่าง ๆ และคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภคและเงื่อนไขทางการตลาด

2) ส่งเสริมการผลิตการเกษตรที่เป็นทางเลือกทางรอดคือ ให้ผลผลิตเป็นอาหารปลอดภัย ใช้เวลาปลูกระยะสั้นและหมุนเวียนให้ผลผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือนและสร้างรายได้ตลอดปี

3) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร ประมง และปศุสัตว์ ให้มีความปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนด (GAP เกษตรอินทรีย์ GMP HACCP หรืออื่น ๆ) เพื่อให้มีความมั่นคงทางด้านอาหาร และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

4) พัฒนาระบบสุขอนามัยที่ดีในกระบวนการผลิต ไปจนถึงการแปรรูปอาหาร บรรจุภัณฑ์และขนส่งสินค้าเกษตร ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนหรือเป็นพาหะของเชื้อโรค ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับจากผู้บริโภคและตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

5) สร้างและขยายเครือข่ายการตลาด และช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตร ประมง ปศุสัตว์และผลิตภัณฑ์ โดยสร้างเครือข่ายและช่องทางการตลาดทั้งเก่าและใหม่ วางแผนการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรและอาหารไปสู่ภาคอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว ที่มีกำลังซื้อ เช่น ผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นวัตถุดิบของโรงงานอุตสาหกรรม หรือผลิตอาหารปลอดภัย มีคุณภาพและประโยชน์ต่อสุขภาพ รวมทั้ง สะดวกในการเลือกซื้อ เก็บรักษาและการนำมารับประทาน

6) พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งเก่าและใหม่ ด้วยการพัฒนาเสริมสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก มาตรฐาน ป้องกันและรักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว พร้อมเชื่อมโยงสู่ภาคการท่องเที่ยวและบริการ และภาคอุตสาหกรรม

7) สร้างและพัฒนาเทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ และระบบฐานข้อมูลด้านการ เกษตร ประมง และปศุสัตว์ สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นเอกภาพ

- โครงการสำคัญ : 1) โครงการส่งเสริม พัฒนาระบบการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัยจังหวัดระยอง
- 2) โครงการยกระดับการเลี้ยงไก่ไข่สู่มาตรฐานอินทรีย์ในจังหวัดระยอง
  - 3) โครงการส่งเสริมการเกษตรสร้างมูลค่าจังหวัดระยอง
  - 4) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน
  - 5) โครงการพัฒนาการผลิตอาหารและผลไม้ภาคตะวันออกให้มีคุณภาพแลมาตรฐานเพื่อสร้างมูลค่า
  - 6) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าปศุสัตว์สู่มาตรฐานเพื่อการแข่งขัน
  - 7) โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเกษตรกร (ส่งเสริม GAP)
  - 8) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังในสภาวะปุ๋ยเคมีราคาสูงโดยการตรวจวิเคราะห์ดิน
  - 9) โครงการส่งเสริมการค้าในธุรกิจร้านค้าสหกรณ์ในรูปแบบซูเปอร์มาร์เก็ตสหกรณ์
  - 10) โครงการส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร
  - 11) โครงการส่งเสริมกิจกรรมตลาดนัดสีเขียว
  - 12) โครงการส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงานตลาดกลางการเกษตรศูนย์กระจายผลผลิตระดับอำเภอตลาดชุมชนหนองตาหลัง
  - 13) โครงการกิจกรรมการจัดงานเทศกาลผลไม้และของดีเมืองระยอง
  - 14) โครงการจัดตกแต่งซุ้มร้านอาหารอำเภอปลวกแดงในงานผลไม้และของดีจังหวัดระยอง
  - 15) โครงการผลิตทุเรียนคุณภาพเกรดพรีเมียม
  - 16) โครงการใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อการลดต้นทุนการผลิต
  - 17) โครงการประเพณีสัปดาห์ประดหวานและของดีอำเภอปลวกแดง
  - 18) โครงการจัดงานวันสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชและงานกาชาด
  - 19) โครงการเทศกาลผลไม้และของดีอำเภอเขาชะเมา
  - 20) โครงการเทศกาลผลไม้และของดีตำบลห้วยทับมอญ
  - 21) โครงการจัดงานผลไม้บูรณาการร่วมกับโครงการจัดงานเทศกาลผลไม้และของดีอำเภอเขาชะเมา
  - 22) โครงการเกษตรอินทรีย์ก้าวหน้าเกษตรกรไทยมั่นคงสู่ชุมชนตำบลนิคมพัฒนา
  - 23) โครงการฟื้นฟูสภาพดินโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และการวิเคราะห์ดิน
  - 24) โครงการยกระดับระบบการจัดการคุณภาพมาตรฐานของผลไม้ไทยสู่สากล อ.วังจันทร์
  - 25) โครงการส่งเสริมการผลิตไม้ผลแบบครบวงจรอำเภอวังจันทร์
  - 26) โครงการพัฒนากลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : เพื่อส่งเสริมการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร ที่เหมาะสมและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสมภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย : 1) จำนวนผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ด้านการเกษตร ประมง หรือปศุสัตว์ที่ได้รับการพัฒนามาตรฐานผลผลิตและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ 3 ชนิด

2) จำนวนสินค้าและผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร ประมง และปศุสัตว์ที่ได้รับการพัฒนาให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5 ผลิตภัณฑ์ต่อปี (ข้อมูลฐานปี 2564 – 20 ผลิตภัณฑ์)

แนวทางการพัฒนา : 1) ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา เครือข่ายความร่วมมือภาคการผลิตสินค้าเกษตรเพื่ออาหารปลอดภัยและบำรุงรักษาสุขภาพอย่างต่อเนื่องด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ในกระบวนการการผลิต การแปรรูปและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ และเชื่อมโยงการซื้อขายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศผ่านระบบ Logistic ที่มีความพร้อม ตลอดห่วงโซ่การเพิ่มมูลค่า

2) ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีทันสมัยเพื่ออาหารปลอดภัยและบำรุงรักษาสุขภาพสำหรับอนาคต (Future Food) มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอกับความต้องการที่เพิ่มขึ้นของผู้บริโภคและตลาด

3) ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ที่มีอัตลักษณ์พื้นถิ่น ปลอดภัย สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม เพิ่มช่องทางจำหน่ายและคำสั่งซื้อจากนักท่องเที่ยวหรือระบบออนไลน์

4) พัฒนาสินค้าต้นแบบสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ Product Champion เพื่อขยายผลการส่งเสริม ยกระดับคุณภาพและการประกอบการเป็นอุตสาหกรรมเกษตร และเชื่อมโยงการตลาดของกลุ่ม ชุมชน หรือจังหวัด

5) พัฒนาและสร้างต้นแบบ Smart Farmer และสถาบันเกษตรกรที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทันสมัย มีสมรรถนะการผลิต การจัดการผลผลิต และการจำหน่ายสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การเพิ่มมูลค่า เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และขยายผลพัฒนาอาชีพภาคเกษตรหรือการประกอบการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

6) ส่งเสริมการแปรรูปหรือใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการผลผลิตการเกษตรที่ออกสู่ตลาดปริมาณมาก มีปัญหาการตลาดและราคาตกต่ำ เช่น แปรรูปผลิตภัณฑ์ระดับครัวเรือนหรือระดับอุตสาหกรรมแปรรูป หรือห้องเย็นเก็บรักษาสุขภาพหรือยืดอายุผลผลิต ลดการสูญเสียจากวิธีการหรืออายุการเก็บรักษาแบบเดิม ๆ

7) ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร และกลุ่มเกษตรกร ให้ความสำคัญและร่วมมือกับภาครัฐ ที่มีกระบวนการตั้งแต่การลงทะเบียนและรายงานข้อมูล เพื่อการบริหารจัดการด้านการผลิต และการตลาดตลอดห่วงโซ่การเพิ่มมูลค่า และสามารถยกระดับเป็นเกษตรอุตสาหกรรม

8) สนับสนุนวิชาการและการเรียนรู้เพื่อตัดสินใจปรับเปลี่ยนและวางแผนการผลิตการเกษตรตลอดห่วงโซ่การเพิ่มมูลค่า

9) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และส่งเสริมความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง

- โครงการสำคัญ :** 1) โครงการส่งเสริมเพิ่มศักยภาพการนำอุปกรณ์ IOT ไปใช้ในงานเกษตรกรรม
- 2) โครงการส่งเสริมเทคโนโลยีรถสูบล้างงานแสงอาทิตย์แบบเคลื่อนที่ ขนาดไม่น้อยกว่า 340 วัตต์ เพื่อลดรายจ่ายด้านพลังงานให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดระยอง ส่งเสริมวิถีชีวิตเกษตรแบบพอเพียง
- 3) โครงการส่งเสริมเทคโนโลยีพลังงานทดแทนระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อลดต้นทุนการผลิต ยกระดับคุณภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดระยอง
- 4) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการปรับปรุงคุณภาพการผลิตยาง ตามเทคโนโลยีการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน
- 5) โครงการต้นแบบระบบกำเนิดไฟฟ้าด้วยพลังงานทดแทนแบบผสมผสานขนาดเล็กและศูนย์เผยแพร่เทคโนโลยี เพื่อพัฒนางานเกษตรกรรมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างยั่งยืน
- 6) โครงการส่งเสริมเทคโนโลยีรถสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์แบบเคลื่อนที่ ขนาดไม่น้อยกว่า 340 วัตต์ จำนวน 6 ชุด และแบบลากจูงขนาดไม่น้อยกว่า 3,060 วัตต์
- 7) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดอาหารปลอดภัย
- 8) โครงการติดตั้งระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าของวิสาหกิจชุมชนเทศบาลตำบลเนินฆ้อ
- 9) โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกรปลูกสับปะรดทางเกี่ยวเข้าสู่ระบบการผลิตเกษตรแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
- 10) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร
- 11) โครงการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลพลลา
- 12) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

4.4 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : ทรัพยากรการผลิตและโครงสร้างพื้นฐานการเกษตรมีอย่างพอเพียง และใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย : 1) จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาแหล่งน้ำ และระบบการกระจายน้ำเพิ่มขึ้น อย่างน้อยปีละ 2 แห่ง

2) จำนวนแหล่งที่ได้รับการฟื้นฟู/อนุรักษ์ทรัพยากรด้านการเกษตร ประมง และปศุสัตว์ปีละ 3 แห่ง

3) พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาระบบชลประทานและสระน้ำในไร่นา เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ต่อปี

(ข้อมูลฐานปี 2564 – 314,300 ไร่)

4) มีแผนเตรียมการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหาด้านภัยพิบัติ (ภัยแล้ง วาตภัย น้ำท่วม โรคระบาดในพืชและสัตว์ เป็นต้น) จำนวน 2 แผน

แนวทางการพัฒนา : 1) พัฒนาความร่วมมือเชื่อมโยงเครือข่ายเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ เกษตรกร สถาบันเกษตรกร เพื่อช่วยรณรงค์การปฏิบัติตามมาตรการแก้ไขปัญหาโรคระบาด ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมโลก ปัญหาราคาสินค้าเกษตรจากกลไกการตลาด และช่วยตรวจตรา เฝ้าระวัง และแจ้งเตือนภัยต่าง ๆ

2) สร้างทางเลือกการใช้พื้นที่และผลตอบแทนอย่างคุ้มค่าด้วยการจัดการฟาร์ม การปรับเปลี่ยนรูปแบบการเกษตรผสมผสาน หรือใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพ และผลตอบแทนมูลค่าสูง

3) พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคพื้นฐาน ด้วยการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการผลิตภาคเกษตร ประมง และปศุสัตว์ โดยเฉพาะดินและน้ำ สนับสนุนการแก้ไขปัญหา พัฒนา และปรับปรุงปัจจัยการผลิตที่สำคัญโดยเฉพาะดิน ระบบส่งน้ำ และปัญหาภัยพิบัติให้สามารถผลิตการเกษตรให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น

4) อนุรักษ์ ป่าไม้ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม เกิดสมดุลต่อระบบนิเวศน์ ด้วยการสร้างแหล่งที่อยู่อาศัยให้กับสัตว์น้ำ ป่าไม้ทรัพยากรทางทะเลและรอบ ๆ ชายฝั่ง เสริมสร้างอาชีพด้านการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์เดิมของท้องถิ่น เพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

5) การป้องกัน ควบคุม แก้ไขปัญหาการระบาดของศัตรูพืช และสัตว์ รวมทั้งภัยพิบัติต่าง ๆ (ภัยแล้ง วาตภัย น้ำท่วม) เช่น การสร้างแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหาน้ำท่วม และภัยแล้ง คุณภาพน้ำการควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดของโรคสัตว์สู่สัตว์ และสัตว์สู่คน เป็นต้น

โครงการสำคัญ : 1) โครงการส่งเสริมพัฒนาอาชีพด้านการประมงโดยชุมชนมีส่วนร่วมในจังหวัดระยอง

2) ก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าโซน 2 ตอน 4 (ระยะที่2) ตำบลกระแสบน อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง

3) โครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการน้ำภาคการเกษตรจังหวัดระยอง ก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำฝั่งซ้าย สถานีสูบน้ำ โซน 4 (ระยะ2)

ต.กระแสบน อ.กาหลง

4) โครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าและระบบท่อส่งน้ำบ้านเขาผักกูด ต.กระแสบน อ.กาหลง จังหวัดระยอง

5) โครงการปรับปรุงอาคารบังคับน้ำท่าผุดอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต.นาตาขวัญ อ.เมืองระยอง จังหวัดระยอง

6) ขุดสระน้ำสาธารณะประโยชน์ หมู่ 5 ต.เขาน้อย อ.เขาชะเมา

7) โครงการป้องกันตลิ่งและเพิ่มพื้นที่สีเขียว คลองระบายน้ำ สาย 3 ต.เชิงเนิน

8) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน

9) โครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าและระบบท่อส่งน้ำบ้านโป่งสะท้อน ต.ชำซ้อ อ.เขาชะเมา จังหวัดระยอง

10) โครงการก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวา-บ้านสำนักตาเสือ ต.พลงตาเอี่ยม อ.วังจันทร์ จังหวัดระยอง

11) โครงการก่อสร้างท่อระบายน้ำบ้านหนองเงิน1 ต.พลงตาเอี่ยม อ.วังจันทร์

12) โครงการก่อสร้างท่อระบายน้ำบ้านหนองเงิน2 ต.พลงตาเอี่ยม อ.วังจันทร์

13) โครงการก่อสร้างท่อระบายน้ำบ้านหนองเงิน3 ต.พลงตาเอี่ยม อ.วังจันทร์

14) โครงการก่อสร้างประตูระบายน้ำบ้านวังหิน ต.วังหว้า อ.กาหลง

15) โครงการก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำบ้านคลองอ่าง ต.พลงตาเอี่ยม อ.วังจันทร์

16) โครงการปรับปรุงการคมนาคมขนส่งสินค้าเกษตรก่อสร้างถนนสายทรัพย์สะแห่น-อ่างประแสร์ หมู่ที่ 7

17) โครงการปรับปรุงการคมนาคมขนส่งสินค้าเกษตรก่อสร้างถนนสายคลองโพธิ์-หนองตะแบก หมู่ที่9

18) โครงการปรับปรุงการคมนาคมขนส่งสินค้าเกษตรก่อสร้างถนนสายคลองคลองพระเจ้า 14

19) โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมคลองโพธิ์ บริเวณวัดเนินเขาดิน-คลองวังมะนาว ต.ทุ่งควายกิน อ.กาหลง

20) โครงการขยายเขตวางท่อเพื่อการเกษตรภายในตำบลเนินซ้อ หมู่ที่3-8 บ้านเนินทราย

21) โครงการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร